

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

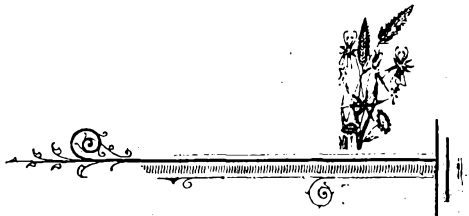
AARSBERETNING

FOR

KRISTIANSSANDS ☆ ☆ ☆ ☆

☆☆☆☆ KATHEDRALSKOLE

...1899—1900...

Kristianssands kathedralskole.

Aarsberetning

for

skoleaaret 1899--1900

ved

skolens rektor.

1900.

Christianssands aktiebogtrykkeri
ved Jul. Rustad.

I. Skolens forstanderskab

bestod foruden af *rektor* ex officio — af overretssagfører *Vogt* som repræsentant for overstyret samt de kommunevalgte medlemmer: Bankdirektør *Sigveland* (siden 1. jan. 1884), stiftsprovst *Piene* (siden 1. jan. 1894) og bestyrer af Tordenskjoldsgadens folkeskole *Førgensen* (siden april 1898).

Rektor har været forstanderskabets formand, sagtører *Vogt* dets næstformand.

II. Lærerpersonalet.

Sommerfelt, Karl Linnée, rektor. Født 1834. Cand. mag. 1859. Klasselærer ved Lillehammer skole 1860. Adjunkt ved Bergens katedralskole 27. febr. 1864. Overlærer sammesteds 1880. Overlærer ved Kristiania katedralskole 1882. Kst. rektor ved Kongsberg skole 1888. Kst. rektor ved Larviks skole 27. jan. 1894. Efter denne skoles nedlæggelse som statsskole atter overlærer ved Kristiania skole 1894—95. Rektor ved Kristianssands skole ved dept.s konstitution 1. sept. 1895, ved kgl. konstitution 14. decbr. samme aar.

Ulmann, Axel Conradin, overlærer. Født 1840. Cand. mag. 1868. Lærer ved Gjertsens skole Kristiania 1865—67, ved Fredriksstads latin- og realskole 1869—73. Bestyrer af Kragerø kommunale middelskole 1873—96. Konstitueret som overlærer ved Kristianssands skole 1. aug. 1896.

- Gjessing, Alfred*, overlærer. Født 1849. Cand. philol. 1873. Timelærer ved Kristiania kathedralskole 1874—75. Adjunkt ved Kristianssands kathedralskole 1876. Kst. overlærer 19. marts 1898. Bibliothekar ved skolens offentlige bibliotek 1881.
- Sagen, Lyder Kristian*, overlærer. Født 1851. Cand. mag. 1875. Lærer ved Halvorsens skole i Stavanger 1871—72 og 73—74. Klasselærer ved Kristianssands kathedralskole 1876. Adjunkt ved samme skole 1877. Overlærer 1. april 1900.
- Hougen, Knut Johannes*, overlærer. Født 1854. Cand. real. 1879. Lærer ved Gjertsens skole i Kristiania 1876—80. Timelærer ved Kristiania kathedralskole 1879—80. Adjunkt ved Kristianssands skole 16. febr. 1880. Overlærer 1. april 1900.
- Schønheyder, Carl Mathias*, adjunkt. Født 1844. Cand. mag. 1871. Klasselærer ved Kristianssands skole 1874. Adjunkt 1876.
- Munch, Peter Anker Ragnvald*, adjunkt. Født 1853. Cand. mag. 1880. Klasselærer ved Trondhjems kathedralskole 1882—92, konst. adjunkt ved Larviks middelskole 1892; opsagt 1894 paa grund af skolens nedlæggelse som statskole; siden vikar ved Kristiania kathedralskole, samt — fra novbr. til skoleaarets udgang — ved Fredriksstads høiere kommunale skole. 1895 konstitueret adjunkt ved Kristianssands kathedralskole.
- Grønvold, Didrik Hegermann*, adjunkt. Født 1855. Cand. mag. 1881. Tredielærer ved den Tordenskjøldske skole i Holnestrand 1881—82. Lærer ved Hambros middelskole og gymnasium 1882—95. Konst. adjunkt ved Kristianssands skole fra 1. aug. 1895.
- Hougen, Paul Fredrik*, adjunkt. Født 1863. Cand. real. 1887. Vikar ved Wieses latin. og realskole 1885. Ved Kragerø folkeskole 1887—88, ved Mandals middelskole høsten 1888 til nytaar 1889. Lærer ved Hammerfest middelskole fra nytaar 1889 til sommeren 1891. Andenlærer ved den

- Tordenskjoldske middelskole i Holmestrand 1891—95.
Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1895—96.
Udnævnt til adjunkt ved samme skole 7. marts 1896.
- Fohansen, Sigvart Marius*, adjunkt. Født 1859. Cand. mag. 1890. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1881. Konst. adjunkt 19. marts 1896. Siden 1896 skolens sekretær.
- Heuch, Peter Andreas*, adjunkt. Født 1865. Cand. theol. 1890. Vikar for andenlæreren ved Kristianssands seminarium febr.—juli 1891. Lærer ved Tvedestrands middelskole 1892—95. Lærer ved frk. Bonnevie's pigeskole Kristiania 1896—98. Cand. mag. 1897. Adjunkt ved Kristianssands katedralskole 6. oktbr. 1898.
- Eilifsen, Herman August*, adjunkt. Født 1864. Cand. mag. 1892. Timelærer ved Kristiania katedralskole 1892—93; ved Molde middelskole 1883—94. Klasselærer ved Kristianssands skole 1894. Adjunkt sammesteds 1. april 1900.
- Tønseth, Peder Didriksen*, klasselærer. Født 1843. Seminarist 1861. Ansat ved Røros folkeskole 1862. Privatskole i Lyngør 1864. Folkeskolen i Levanger landsogn 1866. Risør borgerskole 1867. Kristianssands katedralskole 1870.
- Holmsen, Alette*, inspektrice og førstelærerinde. Født 1855. Guvernanteexamen 1877. Ansat ved Kongsberg private pigeskole 1878. Inspektrice ved Kongsberg høiere almen-skole 1887 og ved Kristianssands katedralskole 1895.
- Brockmann, Jørgen Henrik Hegermann*. Født 1850. Cand. theol. 1875. Religionslærer ved Nickelsens pigeskole i Kristiania 1875. Pers. kap. i Grue 1877. Sogneprest til Rødenes 1884. Resid. kap. ved Kristianssands domkirke 1894. Lærer ved skolen siden høsten 1895.
- Omdal*, kaptein. Lærer i gymnastik siden 1893.
- Keyser-Frølich*, arkitekt. Lærer i tegning siden 1889.
- Hoch, Johanne*. Lærerinde i sang for pigerne siden 1895.

Under konrektor Lies vedvarende sygdomsforfald besørgedes — fra skolens begyndelse efter ferierne til hans død i december — hans timer i matematik i gymnasiet af kapt. Jørgen Vogt og hans timer i geografi sammesteds af kapt. Svendsen, medens hans timer i IV. middelkl. var overtagne af klasselærer Brun. Denne ordning fortsattes ogsaa i det følgende halvaar under ledigheden efter hans død.

I novbr. og decbr. maaned var skolens inspektrice frk. Holmsen paa grund af sygdom i hendes hjem tilstaaet permission. Hendes timer besørgedes i denne tid af frk. N. Salvesen.

Adjunkt Johansen var — for at benytte et ham tildelt stipendium til ophold i Tyskland for at studere sproget — fraværende fra 1. marts til juli. I denne tid var besørgelsen af hans timer fordelt mellem pastor Mossin og nogle af skolens lærere.

I sidste halvaar var adjunkt Schönheyder gjentagende i flere uger hindret fra at fungere paa skolen, første gang ved smitsom sygdom i hans hjem, anden gang ved et benbrud. Under disse gjentagne forfald besørgedes de fleste af hans timer af cand. theol. Marstrander; de øvrige var fordelte mellem skolens lærere.

Da elevantallet i kl. II efter sommerferien 1899 var steget til 67, indgik rektor til departementet med forslag om at denne klasse maatte blive delt i 3 paralelatdelinger. Efterat dette forslag af departementet var bifaldt, blev timerne i den nye afdeling (II c) fordelte mellem lærerne som extratimer.

Under 1. april 1900 blev adjunkterne Sagen og K. J. Hougen konstituerede som overlærere og klasselærer Eilifsen som adjunkt ved skolen.

III. Disciplenes antal m. m.

Elevantallet naaede i aaret 1899—1900 282, høieste elev-
 antal i middelskolen 236, høieste i gymnaset 53.

	3. kv. 99	4. kv. 99	1. kv. 1900	2. kv. 1900
I m. kl.	62	59	59	59
II m. kl.	67	67	67	66
III m. kl.	62	62	57	56
IV m. kl.	45	42	42	40
I r. g. kl.	19	22	23	20
I l. g. kl.	4	4	4	4
II r. g. kl.	8	10	11	10
II l. g. kl.	2	2	2	2
III r. g. kl.	11	11	11	11
III l. g. kl.	2	2	2	2
	282	281	278	270

Af disse disciple var d. 1. oktober 1899 8 fra andre byer,
 42 fra landdistrikt; ved samme tid var gennemsnitsalderen i
 de forskjellige klasser:

I m. kl.	g. $12\frac{2}{2}$	p. $12\frac{4}{2}$	aar.	Normalalder	$11\frac{1}{2}$
II m. kl.	g. $13\frac{2}{2}$	p. $13\frac{4}{2}$	»	—	$12\frac{1}{2}$
III m. kl.	g. $14\frac{2}{2}$	p. $14\frac{4}{2}$	»	—	$13\frac{1}{2}$
IV m. kl.	g. $15\frac{1}{2}$	p. $15\frac{3}{2}$	»	—	$14\frac{1}{2}$
I gymn. kl.	g.	p. $16\frac{2}{2}$	»	—	$15\frac{1}{2}$
II l. g. kl. ...	$17\frac{3}{2}$	II r. g. kl. $17\frac{2}{2}$	»	—	$16\frac{1}{2}$
III l. g. kl. ..	$19\frac{3}{2}$	III r. g. kl. $19\frac{6}{2}$	»	—	$17\frac{1}{2}$

IV. Fagenes timetal i

	Middelskolen.								Latin
	I		II		III		IV		I
	a	b	a	b	a	b	a	b	
Religion.....	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Norsk	5	5	4	4	4	4	4	4	3
Oldnorsk ...									$\frac{1}{2}$
Latin									9
Græsk									(5 + 4)
Tysk	6	6	5	5	5	5	5	5	3
Engelsk.....			5	5	5	5	5	5	4
Fransk									
Historie.....	3	3	2	2	3	3	3	3	3
Geografi	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Naturfag	3	3	2	2	2	2	3	3	
Mathematik .	5	5	5	5	5	5	5	5	2
Tegning	2	2	2	2	2	2	2	2	
Skrivning ...	2	2	1	1					
Legemsøvelse	3	3	3	3	3	3	g 4	g 4	3
Haandgjerning	2	2	2	2	2	2			
Sang	1	1	1	1	1	1			1
Sum	36	36	36	36	36	36	g 34	p 30	30 $\frac{1}{2}$

skoleaaret 1899—1900.

Gymnasiet.		Realgymnasiet.			Kombination.
II	III	I	II	III	
1	1 + 1	(1)	1	1 + (1)	1 l. og 1 r.; 3 l. og 3 r. i 1 time.
2	3	(3)	(2)	(3)	1 l. og r.; 2 l. og r.; 3 l. og r.
2	1	(1/2)	(2)	(1)	do.
$\frac{10}{1+4+2}$	$\frac{9}{7+2}$				1 l. og 2 l. i 4 t.; 2 l. og 3 l. i 2 t.
$\frac{7}{5+2}$	$\frac{7}{5+2}$				2 l. og 3 l. i 2 timer.
		(1)	1		1 l. og 1 r. i 1 time.
2	3	4	5	5	
2	2	3 1/2	(2)	(2)	2 l. og r.; 3 l. og r.
3	3	(3)	(3)	(3)	1 l. og r.; 2 l. og r.; 3 l. og r.
		1	(1)	2	1 r. og 2 r.
		6	5	4	
3	3	(2) + 3	(3) + 3	6	1 l. og 1 r. i 2 t.; 2 l. og r. i 3 timer.
		2	(2)	2	1 r. og 2 r.
(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	se flg. side.
(1)		(1)	(1)		1 g. og 2 g.
36	36	34	34	34	

Alle klasser i middelskolen var delte i 2 parallelle afdelinger. I samtlige klasser af middelskolen var begge afdelinger blandede af gutter og piger.

I Gymnastik udgjorde:

Gutterne i hele gymnasiet 1 parti med 3 timer ugentl.

— IV g. 1 do. » 4 — »

— III g.—I g. hver 1 do. » 3 — »

Pigerne var saaledes ordnede:

III—I udgjorde hver 1 parti med 2 timer ugentl.

Af 173 gutter var 15 fritagne for gymnastik; af 81 piger var 21 fritagne.

I sang udgjorde 2den og 1ste gymn.klasse 1 parti.

I III, II og I udgjorde hver paralelafdeling 1 parti med 1 time ugentlig.

5 elever var fritagne for enkelte fag i henhold til lovens § 7.

V. Fagfordelingen mellem lærerne.

Rektor.

Engelsk i 3die latting.....	3 timer	
— i IV a.....	5 »	
Fransk i 3die latin- og realg.....	2 »	
— i 2den — —	2 »	
		————— 12 timer.

Konrektor Lie.

Mathematik i 3die og 2den latin- og realg.	15 timer	
— i IV a.....	6 »	
Geografi i 3die realg.....	2 »	
— i 1ste latting.....	1 »	
		----- 23 timer.

Overlærer Ullmann.

Norsk og oldnorsk i 3die latin- og realg.	4 timer	
Engelsk i 1ste realg.....	4 »	
— i 1ste lating.....	4 »	
— i IV b.....	5 »	
— i III a.....	5 »	
		22 timer.

Overlærer Gjessing.

Latin i 3die og 2den lating.....	13 timer	
Græsk i —»—.....	7 »	
Fransk i 1ste realg.....	3½ »	
Tysk i 1ste latin- og realg.....	1 »	
Oldnorsk i —»—.....	½ »	
		25 timer.

Overlærer Sagen.

Historie i gymnasiet.....	9 timer	
— i IV b.....	3 »	
Latin i 1ste og 2det lating.....	4 »	
Norsk i IV a.....	4 »	
— i III b.....	4 »	
		24 timer.

Overlærer Hougen.

Naturkundskab i gymnasiet.....	15 timer	
— i IV a.....	3 »	
Mathematik i IV b.....	5 »	
Naturkundskab i II c.....	2 »	
		25 t. hvoraf
		2 extratimer.

Adjunkt Schönheyder.

Græsk i 2det lating.....	5 timer	
Latin i 1ste —.....	5 »	
Norsk i 1ste latin- og real.....	3 »	
Historie i I a og b.....	6 »	
Geografi II a og b.....	4 »	
— I a.....	2 »	
		25 timer.

Adjunkt Munch.

Norsk og oldnorsk i 2den latin- og realg.	4 timer	
— i III a	4 »	
Tysk i III b	5 »	
— i II c	5 »	
Historie i IV a	3 »	
— i III a	3 »	
Geografi i IV a og b	4 »	
		28 t. hvoraf 5 extratimer

Adjunkt Grønvold.

Engelsk i 3die realg.	5 timer	
— i 2det —	5 »	
— i 2det lating.	2 »	
— III b	5 »	
— II c	5 »	
Tysk i IV b	5 »	
		27 t. hvoraf 5 extratimer

Adjunkt Hougen.

Mathematik i 1ste latin- og realg.	5 timer	
— i III a, II a og c	15 »	
Naturkundskab i IV b	3 »	
— i III a	2 »	
Geografi i 1ste og 2det realg.	1 »	
Sang i II b, III a og b og gymn.	4 »	
		30 t. hvoraf 5 extratimer

Adjunkt Johansen.

Tysk i 2det realg.	1 timer	
— i III a	5 »	
— i I a	6 »	
Norsk i II b	4 »	
Historie i III b, II b og c	7 »	
Geografi i III b og I b	5 »	
		27 t. hvoraf 2 extratimer

Adjunkt Heuch.

Religion i gymnasiet	6 timer	
— i middelskolen	9 »	
Norsk i IV b	4 »	
Tysk i 1ste latning.....	2 »	
— i II a	5 »	
		26 timer.

Adjunkt Eilifsen.

Tysk i I b, II b og IV a	16 timer	
Engelsk i II a	5 »	
Historie i II a	2 »	
Geografi i III a og II c.....	4 »	
		27 t. hvoraf
		2 extratimer

Klasselærer Tønseth.

Engelsk i II b	5 timer	
Norsk i II a og II c.	8 »	
Mathematik i I a og I b	10 »	
Skrivning i middelskolen	7 »	
		30 t. hvoraf
		5 extratimer

Klasselærer Brun.

Mathematik i III b og II b	10 timer	
— (indsk. pensum) IV, III og II	5½ »	
Naturfag i I a, II a og b, III a.....	9 »	
		24½ time.

Inspektrice, frk. Holmsen.

Haandarbeide i middelskolen	8 timer	
Norsk i I a og I b	10 »	
Naturfag I a	3 »	
		21 timer.

Pastor Brochmann

Religion i IV b, III b og II a.....	5 timer.
-------------------------------------	----------

Pastor Mossin.

Religion i II c	2 timer.
-----------------------	----------

Arkitekt Frølich.

Tegning i alle klasser 20 timer.

Kaptein Omdal.

Gymnastik over hele skolen 22 timer.

Sanglærerinde frk. Hoch.

Sang i I a og b, II a 3 timer.

Sløidinspektør Svendsen.

Sløid 8 timer.

Lærer Lie.

Sløid 2 timer.

Lærer Mosby.

Sløid 2 timer.

Angaaende de opførte extratimer se s. 6

VI. Undervisningen.

Religion.

Middelskolen.

I a. 2 t. (Heuch.) J. R. Sverdrups forklaring fra begyndelsen til sp. 134 (et stykke ud i 2den artikel) læst og repeteret. Dr. Bangs forkortede udgave af Vøgts bibellistorie til det nye testamente. De vigtigste stykker repeteret. De sædvanlige salmer.

I b. 2 t. (Heuch). Som I a.

II a. (Brochmann.) J. R. Sverdrups forklaring 2den og 3die artikel. 3die part. Repeteret til 5te bøn. Jensen & Svendsens bibellistorie: Fra begyndelsen af det nye Testamente

til den christne kirke. 2 timer repetition af de vanskeligste partier.

II b. 2 t. (Heuch). J. R. Sverdrups forklaring fra 2den art. ud bogen. Enkelte stykker repeteret. Jensen & Svendsens bibelhistorie. Det nye testamente. Ingen repetition. Lært salmerne 348, 434, 589, 344, 77, 150, 175, 352.

II c. (Mossin.) J. R. Sverdrups forklaring 2den og 3 die art. læst og repeteret, 3die part læst. Jensen & Svendsens bibelhistorie, læst og repeteret fra ny testamente til nadverden. Salmer: no. 42, 54, 346, 1, 2, 4, 6, 10, 490, 580, 310, 1—3, 7.

III a. 2 t. (Heuch). Repetition af J. R. Sverdrups forklaring og Jensen & Svendsens bibelhistorie. Bjergprædikenen efter Mathæus evangelium gennemgaaet i 4 timer efter jul.

III b. (Brochmann). J. R. Sverdrups forklaring 4de og 5te part uden repetition. Repeteret fra begyndelsen til ud 2den part. I bibelhistorie læst Vogts mindste fra begyndelsen til lidt af kirkens historie.

IV a. 1 t. (Heuch). Kirkehistorien gennemgaaet efter Caspari og Bruns lærebog. Kirkeaaet og gudstjenesteordningen leilighedsvis gennemgaaet i forbindelse med oldkirkens og reformationens historie. Til gennemgaaelse af lidelseshistorien efter et af evangelierne har det ikke været muligt at finde tid.

IV b. (Brochmann). Caspari & Bruns kirkehistorie fra begyndelsen til enden; repeteret til reformationens udbredelse. Til andre ting levnedetimetabellen ingen tid.

Realgymnasiet.

1ste kl. 1 t. (Heuch). Vogts kirkehistorie til reformationens udbredelse. Repetition af det lærte pensum.

2den kl. 2 t. (Heuch). Vogts kirkehistorie fra reformationens udbredelse læst og repeteret. Mathæus evangeliums 8 første kapitler med Platous forklaring.

3die kl. 2 t. (Heuch.) Vogts kirkehistorie repeteret. Mathæus evangelium med Platous forklaring gennemgaaet.

Latingymnasiet.

1ste kl. 1 t. (Heuch.) Som 1 rg.

2den kl. 2 t. (Heuch.) Kirkehistorie som 2 rg. Math. evang. efter grundteksten med Platous forkl. de 7 første kap.

3die kl. 2 t. (Heuch.) Kirkehistorie som 3 rg. Math. evang. efter grundteksten med Platous forkl. gennemgaaet.

Modersmaal og oldnorsk.

Middelskolen.

I a. (Frk. Holmsen.) Læsning i Paus og Lassens læsebog og gennemgaaelse af det læste. Oftere extemporallæsning. (Eventyr og fortællinger.) Grammatik (Platous) de vigtigste sætningsdele og formlæren. Skriftlige øvelser: Gjengivelse af hovedindholdet af fortælling eller beskrivelse. Af og til diktat. I forbindelse hermed regler for retskrivning og redogjørelse for skrifttegnenes betydning og lært om de forskellige sætninger. Af og til digte udenad.

I b. Som I a.

II a. (Tønseth.) Læsning i Paus og Lassens læsebog. Mundtlig gjenfortælling og udenadslæsning af digte. Af grammatiken er repeteret 1ste kl. pensum samt læst og repeteret sætningslæren. Stil og diktat vekselvis andenhver uge. Stile: 1) En morsom dag. 2) En landtur. 3) Hesten. 4) Trofast redder sin herres hund. 5) Norges skovdrift. 6) Reddet fra at indebrænde. 7) Kjælketur i maaneskin. 8) Præmieskirend. 9) Omkring juletræet. 10) Hunden. 11) Skøiter, ski og kjælke. 12) Fanitullen. 13) Birken. 14) Kristianssand. 15) Vaaren. 16) En selvvalgt opgave.

II b. (Johansen — Vikar: Mossin.) Paus og Lassens læsebog, 3die skoletrin, 1ste afdeling. Hofgaards Norsk Grammatik. Sætningslæren (p. 50—83) læst og repeteret. Nogle digte lært udenad. 1 gang ugentlig skriftlige arbejder, hveranden gang stil og hveranden gang diktat eller gjenfortælling. Følgende stile: En morsom dag. En tur. Hvad jeg bestiller i mine fristunder. Reddet fra at indebrænde (el. drukne). En uheldig dag. En kaproning paa fjorden. En lørdags formiddag paa torvet. En juleaften. Mit sløidverktøi (syskrin). Hesten. Gran (furu). Kr.sand. Naar vaaren kommer. Olaf den hellige.

II c. Som a.

III a. (Munch). Paus og Lassens læsebog III, 1ste og 2den afdeling. I læsning er særlig gennemgaaet de stykker, der behandler Norges natur og folk. Digte udenad hver uge efter lærerens opgave og efter gennemgaaelse med hensyn til indhold og form. Efter Hofgaards større grammatik er gennemgaaet sætningslæren. Analyse i regelen 1 time om ugen samt ellers, naar det har været nødvendigt til forstaaelse af det læste. De skriftlige øvelser efter følgende besvarelser: 1) Fortæl om de vigtigste bærsorter i vort land. 2) Fortæl om de vigtigste træfrugter i vore haver. 3) Terje Viken — til hans fangenskab. 4) En søndagseftermiddag i Kristianssand. 5) Granen. 6) Til hvilket land vil du helst reise og hvorfor? 7) Hvad jeg tager mig til i mine ledige stunder. 8) Den sidste snestorm. 9) Hvilken aarstid liker du bedst, sommeren eller vinteren? 10) Sammenligning mellem kat og hund. 11) Ridderen ved kulsvierhytten, gjengivelse. 12) En spadseretur paa Odderøen en vakker vaarnorgen. Desuden flere diktater og skriftlige retskrivningsøvelser paa vægtavlen.

III b. 4 t. (Sagen.) 1 time ugentlig har været anvendt til gennemgaaelse af Hofgaards større grammatik § 111—167 (sætningslæren), hvorefter det væsentligste af formlæren er repeteret. Analyse. Læsning efter Paus og Lassens læsebog,

3die skoletrin, med enkelte stykker af landsmaalets literatur. Forklaring og gjengivelse af det læste, hvortil har været knyttet korte oplysninger om forfatterne. Foreløbig orientering med hensyn til landsmaalet. Lidt verslære. Følgende skriftlige arbejder har været udførte: 1) Mine sommerferier. 2) Livet ved Kristianssands brygger. 3) Skolegaarden i friminutterne. 4) Baneheien og udsigten derfra. 5) Høsten. 6) Vinterlivet i Norge. 7) Diktat. 8) Gjengiv indholdet af Ibsens Digt „paa Akershus“. 9) Jernet og dets betydning for menneskene. 10) Et præmieskirend. 11) Diktat. 12) Brev hjem fra min første reise. 13) Beskrivelse af Odderøen. 14) Naar vinteren gaar og vaaren kommer. 15) Tale for den 17de mai, holdt for kamerater. 16) Skildring af sommeren og de fornøielser, den bringer (examensstil).

IV a. 4 t. (Sagen.) Læsning efter Paus og Lassens læsebog, 3die skoletrin, 1ste og 2den afdeling, og Erichsens „Norske læsestykker for middelskolens øverste klasse“. Som udvalg til examen er oplagt: Af den ældre Edda: Thor henter sin hammer. Af sagaen: Kong Øisteins og Sigurd Jorsalafars mandjevning. Af folkeviserne: Hellig Olav og trol-dene. Peter Dass: Prestereiser i Nordlandene. Holberg: Den politiske kandestøber, 2den akt. Wessel: Posthuset. Øhlen-schläger: Ridderen ved kulsvierhytten. Grundtvig: Kirken. Wergeland: Et frygteligt jevndøgn, Menigmands politik, Jule-aften, Anden nat paa hospitalet. Welhaven: Asgaardsreien. A. Munch: Domino, qvo vadis? Jørgen Moe: Fanitullen. Bjørnson: Brødrene, Bergliot. Ibsen: Paa Akershus, brud-stykke af „Hærmændene“. Dertil ca. 20 sider af landsmaalets literatur efter Foss's udvalg med enkelte stykker fra Paus og Lassens læsebog. Det oplagte pensum er nøiagtig gennem-gaaet med gjengivelse af indhold og tankegang. Det vigtigste af verslæren er gennemgaaet, ligesaa de forskjellige digtarter. Literaturhistoriske oplysninger til de læste forfattere efter Broch og Seips kortfattede lærebog. Det væsentligste af Hofgaards større grammatik er repeteret. Analysc. Følgende stile:

1) Mine sommerferier. 2) Jernet og dets anvendelse. 3) Nyttens af vore skove. 4) Havets betydning for Norge. 5) Kort gengivelse af handlingen i „Den politiske kandestøber“. 6) Høsten. 7) Sammenligning mellem det østen- og vestenfjeldske Norges natur og næringsveie. 8) Ilden og dens brug i menneskets tjeneste (tentamen). 9) Hvad jeg tager mig for i mine ledige stunder. 10) De forskjellige maader at reise paa, deres fordele og mangler. 11) Lys- og skyggesider ved bylivet. 12) Den norske sjømand, hans liv og karakter. 13) Den norske skjærgaard og det liv, som rører sig der. 14) Liv og arbeide paa en norsk bondegaard. 15) Norges og Danmarks naturlige beskaffenhed og næringsveie.

IV b. 4 t. (Heuch). Læsning efter Paus og Lassens læsebog III, 1. og 2. og Erichsens „Norske læsestykker for middelskolens øverste klasse.“ Literaturhistorien gennemgaaet i forbindelse med læsningen af stykkerne fra de forskjellige litteraturperioder med Broch og Seips kortfattede lærebog som hjælpemiddel. Verslæren og digtarterne er ogsaa gennemgaaet under læsningen, ligesom grammatiken, særlig sætningslæren, er repeteret ved analyse af de forekommende karakteristiske eksempler. Særlig nøiagtig saglig gennemgaaelse har fundet sted ved følgende stykker, der blev lagt op til examen: Holberg: Den politiske kandestøber, 2den akt. Wessel: Ædelmodige tilbud. Brun: Norges skaal. Schwach: Flagsang. Bjerregaard: Fjeldeventyret, 1ste akt. Wergeland: Juleaften, Et gammelnorsk Herresæde. Welhaven: Asgaaardsreien. Moe: Den gamle Mester. Bjørnson: Mellem slagene, 7—15. Scene. Ibsen: Terje Vigen. Lie: Nordfjordhesten. Kielland: Vaarliv. Følgende stile: 1) Et norsk vasdrag. 2) Vore elves nytte. 3) Hvorledes bliver grantræet til planker og bord. 4) Hvad jeg tager mig til i mine fristunder. (5) Menneskets arbeide for at frembringe kornet. 6) Athen paa Perikles' tid. 7) Vinden og dens betydning. 8) Samfærdselsmidler i Norge før og nu. 9) Havet giver meget og tager meget. 10) Dyrelivet i vore skoge. 11) Den sidste snestorm. 12) Norges skjærgaard,

dens natur og det liv, som rører sig der. 13) Hvad vaaren bringer af liv og virksomhed. 14) Gjenfortæl indholdet af „Mellem slagene“. 15) Ildens anvendelse og betydning for mennesket. 16) Hvilke næringsveie maa ifølge landets beliggenhed og beskaffenhed være naturlige for Norge?

Realgymnasiet.

1ste kl. (Schönheyder.) Læst Paus og Lassens læsebog 4de skoletrin 1ste afdeling og Eriksens literaturhistorie til side 73 læst og repeteret. En stil er i regelen skrevet hver anden uge, og følgende opgaver er besvarede: 1) En norsk fjeldegn. 2) En sommerdag paa landet. 4) Kort uddrag af Njaalssagaen. 4) Handel. 5) Middelhavet og dets betydning for oldtidens folk. 6) En festtale den fjerde november. 7) Selvvalgt opgave. 8) Sjømandslivets lys- og skyggesider. 9) En sammenligning mellem de britiske øers og de nordiske landes naturforhold. 10) Den norske vinter, dens liv og virksomhed. 11) Hvilke betingelser har Norge for at blive et industriland? 12) Folkevandringen, dens aarsager og vigtigste følger. 13) „Jeg vælger mig april“. 14) Luxus.

Oldnorsk: Nygaards læsebog for begyndere til pag. 21.

2den kl. (Munch.) Efter Paus og Lassens læsebog IV, 1: „Kjærlighed uden strømper“ samt hvad der staar af stof fra oplysningstiden. Efter IV, 2 læst „Eyvind Bolt“, „Koll med bilen“ og andre romancer af Welhaven. Efter Eriksens literaturhistorie læst om oplysningstidee og om Oehlenschläger. Stile: Fra høifjeldet om sommeren. Hvilke egenskaber maa en god soldat være i besiddelse af? Karl den store. Paaavis Konstantinopels heldige beliggenhed. Agerbruget er grundlaget for al høiere kultur. Plogen og sverdet. Englands kolonialvælde, dets udvikling og betydning. Betingelser og hindringer for industriens udvikling i Norge. Om brugen af fremmedord. Skiløbningens nytte og behagelighed. Hvorfor er Europa bleven den vigtigste verdensdel? Hvorfor er det af betydning for et folk at staa i livlig forbindelse med andre nationer?

Oldnorsk: Nygaards lille læsebog fra side 15; efter den store: Völsunger og nivlunger, Njaals og hans sønners endeligt læst og repeteret.

3die kl. 4 t. (Ullmann.) 2 timer anvendtes til litteraturhistorie og læsning, 1 til gennemgaaelse af de skriftlige arbejder og 1 til oldnorsk. Efter Eriksens litteraturhistorie fra Oehlenschläger til perioden omkring 1870, suppleret med foredrag af læreren. Repetition af litteraturhistorien. Til læsningen benyttedes Paus og Lassens læsebog IV. Til artium lægges op: Holberg: Af Peder Paars, epistel XXIX, Baggesen: Noureddin til Aladdin, Grundtvig: Paaskeliljen, Kirkegaard: Fuglens bekymring, Wergeland: For første gang, Skibbruddet, Hardanger, Paa sygeleiet, Menneskets kald, Welhaven: Af Norges dæmring, Glaukos, Byens kirkegaard, Kol med bilen, Ganymedes, Asbjørnsen: En nat i nordmarken, Kjærringen mod strømmen, Bjørnson: Af En fallit, Ibsen: Paa Akershus, Kielland: Visne blade, Vinje: Rundarne. Følgende stilopgaver blev givne: 1) Hvorpaa beror Europas overlegenhed over de andre verdensdele? 2) Den, som ikke gaar frem, gaar tilbage. 3) Den litterære bevægelse i Norge omkring 1830. 4) Tungen volder baade godt og ondt. 5) Hvorfor er det godt, at ingen ved, hvad fremtiden vil bringe? 6) Sverre Sigurdson (eller Olaf Haraldson). 7) Fordele og mangler ved livet i en stor by. 8) Har vi grund til taknemmelig at mindes slaget i Hafstrfjord? 9) Hvorfor fik muhameds lære saa stor udbredelse? 10) Hvorledes har menneskene fulgt det bud at gjøre sig jorden underdanig? 11) Hvad kan siges for og imod luxus? 12) Nyttens af at kunne fremmede sprog? 13) Hvorvidt er det sandt, at kundskab er den bedste rigdom? Gennemgaaelse af opgaverne forud bortfalder efterhaanden i skoleaarets løb.

I *oldnorsk* er af Nygaards udvalg II læst og lagt op til artium: 1) Völsunger og nivlunger. 2) Sigmund Brestesøns død. 3) Njaals og hans sønners endeligt 12 sider. 4) Erling jarls fald. 5) Alle de poetiske stykker.

Latingymnasiet.

1ste kl. Som realgymnasiet.

2den kl. — —

3die kl. — —

Tysk.*Middelskolen.*

I a. (Johansen, vikar: frk. Holmsen.) Som kl. I b.

I b. (Eilifsen.) Knudsens og Kristiansens begynderbog læst og repeteret til pag. 96 (konjunktiv). Læsestykkerne lært udenad og indøvet i samtale. Grammatik dels efter lærebogen, dels efter lærerens diktat. 8 sider af retroversionsøvelserne mundtlig. Stadige tavleøvelser.

II a. (Heuch.) Løkkes kortfattede grammatik fra substantivernes deklination til reflexive verber s. 67. Grammatikken indøvet i forbindelse med retroversionsøvelserne, Knudsens og Kristiansens lærebog s. 145—154. Af samme lærebog læst s. 98—110 med undtagelse af enkelte stykker. Af Voss' lesebuch læst s. 1—48, 2te ausg., deraf statarisk I 1, 3, 4, 7, 8. 13. II 4, 5, 7, 9, 11, 13, 16, 16, 21. 22, 26, 27, 29, 30, 34, 39, 41, 42, 44. En time egentlig skriftlig oversættelse efter bearbejdelser af læste stykker. Kristiansens retroversioner til Voss' tyske læsebog 1—12.

II b. (Eilifsen). Af Løkkes lille grammatik formlæren ud med forbigaaelse af kjønsreglerne, der i det væsentlige blev indøvet mundtlig i timerne. Af elementarbogen læst én gang fra „Der menschenfresser“ ud. Af Voss' lesebuch læstes statarisk nr. 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 15, 16, 21, 26, 31 (IV og VII), 36 (I), 39, 40. Cursorisk: 8, 11, 12, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 33, 35 (I, II, III, V, VI, VIII), 36 (II), 37, 38, 45, 46. En time egentlig anvendt til oversættelse fra norsk til tysk, før jul væsentlig mundtlig, efter jul regelmæssig stil uden hjælpe-

midler, idet dog forekommende vanskeligheder var udredet gennem undervisningen før i ugen.

II c. (Munch.) Løkkes lille grammatik til verberne. Det fra forrige klasse gjenstaaende af elementærbogen er læst. Voss' læsebog stykkerne: 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45. Skriftlige øvelser, væsentlig efter bearbejdelse af læste stykker; nogle faa opgaver efter Kristiansens stileøvelser.

III a. (Johansen, vikar: Heuch). Gjennemgaaet og repeteret syntaxen i Løkkes kortf. grammatik. Voss' Lesebuch: Nr. 67—74, 75, 76, 79, 82—89, 91—105, 111, 112, 119, 128. Examenspensum: 66—69, 73, 82—85, 86—89, 91, 94, 97, 110, 119, 120. Retroversioner og oversættelser til tysk efter Kristiansens stiløvelser.

III b. (Munch.) Efter Løkkes lille grammatik syntaksen til konjunktiv. Efter Voss' „Lesebuch“ følgende stykker: 69, 73, 75, 83, 96, 98, 101, 111, 89, 127, 128, 105, 141. Som examenspensum: 64, 65, 71, 72, 73, 75, 83, 92, 93, 96, 100, 110, 113, 124. Skriftlige øvelser efter reglementet (Kristiansens stiløvelser).

IV a. (Eilifsen.) Af Voss' lesebuch repeteret det meste af examenspensumet, som omfattede følgende stykker: Nr. 4, 5, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 21, 25, 26, 29, 30, 31, 34, 35 (IV VII, VIII), 36, 38, 39, 40, 46, 48, 60, 63, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 91, 95, 101, 112, 121, 122, 140, 141, 152, 144, 146, 173, 174, 178, 179, 180, heraf var stykkerne fra 122 nye i denne klasse, ialt 26 sider. Cursorisk læstes: Nr. 99, 104, 105, 109, 110, 111, 133, 134, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 159, 160, 175, ialt 39 sider. Af Løkkes grammatik læst og repeteret fra „Verbet“ ud. Derefter repeteret udvalgte partier af formlære og syntaks. Af Kristiansens taleøvelser læst nr. 25, 26, 27, 28. I extemporalstil ugentlig efter Kristiansens stiløvelser, før jul ogsaa hjemmestile.

IV b. 5 t. (Grønvold.) Repeteret hele det statariske middelskoleexamenspensum (80 sider). Desuden læst de 30 sider, som er gennemgaaet af nyt statarisk pensum for klassen. (2 timer.) Digte nr. 138, 145, 174 er lært udenad. Kursorisk læsning efter Voss' læsebog (1 time hver uge). Grammatik: Løkkes grammatik repeteret i sin helhed (1 time). Stileøvelser: Kristianssens stile- og taleøvelser benyttet. Hver uge extemporalstil paa skolen (1 time).

Gymnasiet.

1ste latin- og realg. (Schönheyder.) Schiller's Wilhelm Tell. 1ste latin desuden 2 t. egentlig (Heuch). Göthes „Hermann u. Dorothea“ (kursorisk) og følgende ballader af Schiller (satirisk): Der ring des Polykrates, Die kraniche des Ibykus, Die bürgschaft, Der taucher, Der kampf mit dem drachen, Der Graf v. Habsburg, Der handschuh, Das lied von der glocke. Enkelte skriftlige gjengivelser af indholdet af de læste stykker. Gjennemgaaelse af de modale hjælpeverber og brugen af konjunktiv.

2den realg. (Johansen, vikar: Mossin). Schiller: Wilh. Tell & Die jungfrau von Orleans indtil III Aufzug, 4ter Auftritt.

Fransk.

Realgymnasiet.

1ste kl. (Gjessing.) Knudsen og Wallem's franske læsebog for begyndere fra pag. 51—ud (med forbigaaelse af stykkerne „Le renard et le bouc“, Monsieur Jourdain apprend l'ortographe“ og „Conseil à un enfant“). Af sammes læsebog for gymnasier pag. 1—10, 13—17, hvilket er repeteret og oplagt til examen. Undervisningen i fransk har iaar været meget uheldig stillet derved, at af de indtil 24 elever i klassen kun 6 havde taget middelskolens afgangsexamen i fransk.

Af de øvrige blev de, som havde læst lidt fransk før, indtil videre med som tilhørere, medens størstedelen først ud i februar kunde tage middelskolens tillægsprøve i fransk og derefter deltog i klassens undervisning).

2den kl. 3 t. (Rektor). Af Knudsens' & Wallems læse-bog for gymnasiet læst: Trop de plaisir; Une aventure de Gil-Blas; L'usurier Sanguisuela; Le lac de Gers; Scènes de la chronique de Charles IX; Louis XIII et Richelieu — 42 sider. Halvdelen repeteret. Grammatikken gennemgaaet.

3die kl. 2 t. (Rektor). Af Knudsen's og Wallem's læse-bog er læst: Töpffer: Lac de Gers; Daudet: Siège de Berlin; Mignet: Ouverture des états généraux; Séance royale; Prise de la bastille; Lamartine: Une interrogatoire sous la terreur; Souvestre, La Groach; Banville, Gringoire 15 sider, ialt ca. 50 sider. Grammatikken repeteret. I sidste halvår 1 t. extempore efter Erkmann Chatrian: Le Conserit, afvexlende med gennemgaaelse af et udvalg af Storm's Dialogues français. Forskjellige af Velhagen & Clasings „Prosateurs français“ udlaaute til eleverne til hjemmelæsning.

Latingymnasiet.

1ste kl. Ligesom realgymnasiets 1ste kl.

Engelsk.

Middelskolen.

II a. (Jøilisen.) Brekkes lærebog læst og repeteret til „Rich Peter the Pedlar“. De fleste læsestykker lært udenad og gjenfortalt. Skriftlige øvelser dels paa vægtavlen, dels i stilebogen. Grammatik efter lærebogen læst og repeteret.

II b. (Tønseth). Brekkes læsebog for begyndere side 1—75. De fleste af læsestykkerne er lært udenad og derefter gennem-examineret. Skriftlige øvelser dels paa vægtavlen og dels i stilebogen. Grammatik efter lærebogen.

II c. (Grønvold.) Brekkes læsebog for begyndere. Samtlige læsestykker til „Rich Peter the Pedlar“ benyttet til omhyggelig gennemgaaelse og gjenfortælling. Rich Peter the Pedlar er læst cursorisk samt et par stykker i tillægget. (3 t.) Grammatikken læst først efter lærebogens afsnit, senere repeteret efter Løkkes lille grammatik til adverbierne. Stilgennemgaaelse. (1 t.) Skriftlige øvelser væsentlige diktater hver uge i 1 time.

III a. 5 t. (Ullmann.) Af Brekkes engelske læsebog for begyndere er læst statarisk og benyttet til taleøvelser: The inn in Oak Forest og cursorisk: Old Sancho. Flere af tillæggets smaastykker er lærte udenad. Af sammes læsebog for middelskolen lægges op: Malachi Bone and the Strawberry. Desuden er gennemgaaet: What a shovel did, The village schoolmaster, The Black cottage og en række smaa-digte. Af Løkkes grammatik er læst og repeteret bøjningslæren og syntaxen til verbets tider. Der er udført 31 skriftlige arbejder, mest gjenfortællinger af udenadlærte eller oplæste smaastykker.

III b. 5 t. (Grønvold.) Brekkes engelske læsebog for begyndere. Statarisk læst: The inn in Oak Forest. Cursorisk: Old Sancho. Brekkes læsebog for middelskolen. Statarisk læst: Malachi Bone and the Strawberry. Cursorisk: Three stories. Grand Papa. What a shovel did. The village schoolmaster. On the ice. Tom's first adventure. Casabianca. Ialt 80 sider. (3 t.) Af Løkkes grammatik syntaxen til verbet læst og repeteret. (1 t.) Diktater og gjenfortællinger afvekslende hver uge efter Holmboes engelske øvelser. (1 t.)

IV a. 5 t. (Rektor.) Af Brekkes læsebog er gennemgaaet statarisk og gjengivet paa engelsk følgende stykker: Malachi Bone and the Strawberry; Three stories by Lady Barker; What a Shovel did; Tom's First Adventure; The Settlers in Canada s. 118—22; Percival is lost; The Indian letter; The Douglas Larder; Roxburgh Castle; Mary Stuart; The

Spanish Armada; Livingstone; Newton. (64 sider.) Cursorisk 10 sider. Skriftlige øvelser 1 t. ugentlig, idet en ukjent fortælling er oplæst 2 gange og derpaa gjenleven — eller en afrundet episode af det læste stof er opgivet paa forhaand til forkortet skriftlig gjengivelse paa skolen. (Eleverne har alts. havt anledning til at forberede sig paa denne hjemme.) Det hele examenspensum er repeteret. Under repetitionen er stoffet i regelen ikke oversat, men læreren har søgt at sikre sig, at indholdet er tilegnet dels ved at examinere om samme, dels ved at læse op for eleverne vanskeligere steder eller idiomatiske udtryk og forbindelser og forlange disse gjengivne paa norsk. Westerns grammatik repeteret.

IV b. 5 t. (Ullmann.) Af Brekkes læseboz for middel-skolen er gjennemgaaet statarisk, benyttet til taleøvelser og lagt op: Malachi Bonè and the Strawberry. 2) What a shovel did. 3) The old life-boat. 4) Beavers, bees and bears. 5) An Indian woman saved from death. 6) The angry snake. 7) Percival is lost. 8) The Black Douglas. 9) Sir Isaac Newton. 10) David Livingstone. Tilsammen 66 Sider. Cursorisk er læst 80 sider. Løkkes grammatik er repeteret. Der er udført 34 skriftlige arbeider, hvoraf nogle har været diktater, men de fleste gjentfortællinger, dels af det statarisk gjennemgaaede, dels af fortællinger oplæste af læreren og hentede fra forskjellige kilder.

Realgymnasiet.

1ste kl. 4 t. (Ullmann.) I 2 timer er gjennemgaaet af Sommerfelts „Nyeste engelske forfattere i udvalg“ tilsammen 67 sider, hvoraf 40 statarisk (The Bushrangers and their captain, Shepherds all and maidens fair, The mouth of the Tyne in a gale). Desuden er gjennemgaaet af Løkkes store grammatik syntaxen til verbets tider. 2 timer har været anvendt til skriftlige arbeider (tilsammen 61), og deres gjennemgaaelse, saaledes, at der i regelen er skrevet 1 skolestil og 1 hjemme-

stil ugentlig. Af Brynildsens „Materialier til engelske stile Anden samling“ er skrevet stykke 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43 og 49. Af Lunds ordsamling er lært enkelte udvalgte stykker.

2den kl. (Grønvold.) Sommerfelts „Nyeste engelske forfattere i udvalg“ læst statarisk: Posthumons papers of the Pickwick Club. The chamois and the chamois stalker. The mouth of the Tyne in a gale. Læst cursorisk: The lark in the gold field. Trollope: An autobiography. Peter Trotmann samt 20 sider af Kingsleys „Life and Letters“. Collection of Tales and Skefches (Velhagen & Cl. I B) Rider Haggard: An Elephant Hunt (læst statarisk). Stephenson: Treasure Island ca. 50 sider (cursorisk). Løkkes store grammatik: Syntaxen ud. Lunds ordsamling: Fra stykke 6 ud. Brynildsens stileøvelser for realgymnasiet: Samtlige stile fra „Et mystisk besøg“ og ud (ca. 40 sider), benyttede dels til extemporalstile, dels til hjemmestile. 1 stiltime, 1 time benyttet til gennemgaaelse og grammatik.

3die kl. (Grønvold.) Shakespeare: The merchant of Venice: De fornemste scener af de 3 første akter, efter Velhagen og Klasing's udgave. (Statarisk.) Macaulay: Lord Clive. Ca. 80 sider efter Velhagen og Klasings udgave. (Statarisk og cursorisk.) 2 timer. Sommerfelts literaturhistorie læst og repeteret. 1 time. Grammatik (Løkkes store). Hele grammatikken repeteret samt præpositionerne efter Løkkes. Krogs stileøvelser for realgymnasiet: Samtlige opgaver gennemgaaede dels mundtlig, dels skriftlig. Extemporal- og hjemmestile afvekslende hver uge. I sidste skolehalvaar er der skrevet en extemporalstil 2 timer i sammenhæng hver 14de dag.

Latingymnasiet.

1ste kl. 4 t. (Ullmann.) Brækkes læsebog for begyndere til „Old Sancho“. Retroversionsøvelser er tillige benyttede til skolestile. Grammatik efter læsebogen.

2den kl. 2 t. (Grønvold.) Brekkes læsebog for begyndere. Læst samtlige stykker undtagen Lille Rødhætte og Old Sancho. Af disse er Rich Peter the Pedlar læst cursorisk, de andre statarisk. Desuden læst cursorisk ca. 40 sider af The tales of a grand-father (Velhagens udgave.) Løkkes grammatik: I andet skolehalvaar repeteret formlæren til Syntaxen. I tørste halvaar benyttet læse bogens grammatikafsnit.

3die kl. 3 t. (Rektor.) Af Brekkes læsebog for begyndere: Old Sancho. Derpaa af Sommerfelts udvalg af nyeste engelske forfattere: Stanhope's Siege of Gibraltar; Howitt: The Bushrangers and their Captain; Dickens: Af Posthumous Papers of the Pickwick Club; Green's William the Conqueror; ialt 80 sider. Løkkes lille grammatik gennemgaaet og repeteret. Af og til oversættelse fra norsk til engelsk efter de norske stykker i Brekkes læsebog.

Latin.

Latinygmuasiet.

1ste kl. (Schönheyder og Sagen). I 5 timer om ugen læst og repeteret 2den og 4de katilinariske tale og det hele pensum i Ovids Metamorphoses, derhos læst og repeteret kasuslæren og sætningslæren efter Schreiners grammatik og skrevet en skolestil og en hjemmestil hver anden uge. I 4 timer sammen med 2den kl. er læst og repeteret Ciceros taler Pro lege Manilia og Pro Archia, dertil Vergils Æneide IV, 1—150.

2den kl. (Gjessing.) Vergils Æneide 1ste bog og 4de bog til v. 150. Livius 21de bog fra cap. 1—20. Ovids metamorphoses ca. 435 vers („Cadmus“, „Midas“, „Niobe“, „Pentheus og Bacchus“ til v. 35). Ciceros: „Pro lege Manilia“ og „Pro Archia poëta“. Schreiners latinske grammatik fra § 301—383. Extemporal oversættelse hver uge, hjemmeoversættelse noget sjældnere.

3die kl. (Gjessing.) Horats' oder ca. 500 vers (I. 1. 20,

21, 22, 29, 38. — II. 2, 3, 6, 7, 10, 14, 15, 16, 18, 20. — III. 9, 30. — IV. 3. 6.) Horats' breve ca. 600 vers. (I. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11' 14, 15.) Tacitus' annaler: Tiber og Sejan (efter Weisses udvalg). Ovids metamorphoses ca. 100 vers. Vergils Æneide 1ste bog. Livins' 21de bog fra cap. 20 ud. Det til artium oplagte pensum i det væsentlige repeteret. Af Weisses: „Romernes offentlige og private liv“ det væsentlige, navnlig de partier deraf, som angaar statsforfatningen og statsmyndighederne. Det vigtigste af litteraturhistorien (efter Weisses omrids.) Extemporaloversættelse hver uge, hjemmeoversættelse sjældnere.

Græsk.

Latingymnasiet.

2den kl. (Schönheyder.) Læst og repeteret i 5 ugentlige timer 2 kapitler af Xenophons anabasis 3die bog, Homers Iliade 1ste bog og Platous apologi.

(Gjessing.) Homers Iliade 6te bog og 4de bog (fra vers 325 ud). Af Sechers græske mythologi læst til § 35.

3die kl. (Gjessing.) Homers Iliade 2den bog til v. 484, 4de og 6te bog. Platons Kriton. Sophocles' Antigone. Det til artium oplagte pensum repeteret. Efter Sechers mythologi det vigtigste af gudclæren. Hovedpunkterne af den græske syntax. Formlæren i sin helhed repeteret.

Historie.

Middelskolen.

I. a. (Schönheyder.) Efter Ræders lærebog læst og repeteret fra begyndelsen til England.

I b. Som I a.

II a. (Eilifsen.) Ræders lærebog fra side 73 (Alfred d. store) til side 123 (Karl d. femte) læst og repeteret.

II b. (Johansen, vikar: Munch.) Ræders læsebog fra side 71 (Frankrig 843) til side 117 (nyeste tid) læst og repeteret.

II c. (Johansen, vikar: Mossin.) Ræder: Historisk lærebog pag. 71 (Frankrig fra 843) til pag. 117 (Den nyere tid) læst og repeteret. Desuden læst til pag. 128.

III a. (Munch.) Dr. Ræder: Historisk lærebog: Fra „Tiden fra 1648“ til „Ludv. Filip. Februarrevolutionen“ (pag. 165—254) læst og repeteret.

III b. (Johansen, vikar: Mossin.) Som i III a.

IV a. (Munch.) Som i IV b.

IV b. (Sagen.) Ræders lærebog læst ud og repeteret i sin helhed.

Realgymnasiet.

1ste kl. (Sagen.) Ræders Oldtidens historie læst og i det væsentlige repeteret.

2den kl. (Sagen.) Efter Wallem og Schjøths lærebog læst og i det væsentlige repeteret: Frankrigs historie indtil „Det andet keiserdømme“.

3die kl. (Sagen.) Læst og i det væsentlige repeteret Nordens historie efter Erichsens lærebog. Derefter repetition af oldtidens historie efter Ræders og Frankrigs historie efter Wallem og Schjøths lærebog.

Geografi.

Middelskolen.

I a. (Schönheyder.) Af Geelmuydens lærebog (Arstal) læst og repeteret Skandinavien og Storbritanien og Irland.

I b. (Johansen, vikar: Mossin.) Geelmuydens lærebog (v. Arstal). Læst og repeteret Skandinavien (Pag. 191—252).

II a. (Schönheyder.) Af Geelmuydens lærebog (Arstal) læst og repeteret alle de europæiske lande til og med Frankrig.

II b. Som II a.

II c. (Eilifsen.) Af Geelmuydens lærebog læst og repeteret fra Mellen-Europa til Kongeriget Storbritannien og Irland.

III a. (Eilifsen.) Geelmuydens lærebog fra Storbritannien og Irland læst og repeteret til „Luftvæden“ (Pag. 178—292).

III b. (Johansen, vikar: Munch.) Geelmuydens lærebog (v. Arstal). Læst og repeteret Storbritannien og Skandinavien. (Pag. 180—252.) Læst slutningen (Pag. 253—276.)

IV a. (Munch.) Repetition af lærebogen.

IV b. (Munch.) Repetition af lærebogen.

Realgymnasiet.

1ste kl. og 2den kl. (Adj. Hougen.) Mathematisk Geografi. Ole Johannesens lærebog læst og repeteret.

3die kl. (Vikar: kapt. Svendsen.)

Mathematik og regning.

Middelskolen.

I a. (Tønseth.) Gjennemgaaet almindelig brøk og decimalbrøk. Blandede opgaver. Hovedregning. I 2det halvaar er 1 time hver uge anvendt til geometri.

I b. Som i I a.

II a. (Adj. Hougen.) Til november 3 timer regning, siden 1 time. Gjennemgaaet reguladetri og procent- og renteregning. Ikke sammensatte stykker. Geometri: 2 timer hele aaret

læst til parallelogrammer. Konstrueret mange opgaver. Arithmetik: 2 timer fra november af. Gjennemgaaet hele tal efter Ole Johannesens lærebog. De fleste opgaver af dette afsnit i hans lærebog gennemgaaet. Med det indskrænkede parti repeteret sammensat reguladetri — læst og repeteret procentregning og de lettere opgaver af rentesregning efter Johannesens regnebog, 3die hefte. Hjemmeopgaver og extempore regning paa skolen.

II b. (Brun.) Til november 3 timer regning — siden 1 time — efter Johannesens regnebog. Sammensat reguladetri, procentregning og lettere opgaver i rentesregning. Eliassens geometri til 2den bog (cirkelen). Johannesens arithmetik til 2den bog. Talrige konstruktioner og regneopgaver extempore og som hjemmeopgaver. Med det indskrænkede parti som for II a.

II c. Som i II a. Med det indskrænkede parti som for II a og II b.

III a. (Adj. Hougen.) Regning 1 time ugentlig — fortsat renteregning. Sammensatte opgaver. Arithmetik: Gjennemgaaet fra multiplikation af polynomer til og med opløsning af ligninger med 2 ubekjendte. Geometri: Fra parallelle linjer til fladeberegning.

III b. (Brun.) Eliassens arithmetik fra multiplikation af polynomer til ligninger læst og repeteret. Eliassens geometri fra parallelle linjer til fladeberegninger — læst og repeteret. Efter Johannesens regnebog 3die hefte procent-, rente- og selskabsregning. Hjemmeopgaver og en ugentlig time extempore paa skolen.

IV a. (Brun.) Eliassens arithmetik fra ligninger og ud bogen. Den hele lærebog er repeteret. Eliassens geometri, sidste bog. Hele lærebogen repeteret. Opgaver til øvelse gennemgaaede. Efter Johannesens regnehefte lært selskabsregning, blandingsregning, rentes rente, kubikberegninger. Talrige opgaver efter forskellige opgavesamlinger, dels som hjemmeopgaver, dels extempore paa skolen.

IV b. (Overl. Hougen.) Læst ud lærebøgerne i arithmetik og geometri, samt repeteret det hele pensum. I regning: Diskonto, rentes rente, delings- og selskabsregning, blandingsregning, kvadratuddragning, beregning af prizmer, pyramider osv. Talrige opgaver er blevne løste, saavel mathematiske som almindelige regneopgaver.

Realgymnasiet.

1ste kl. (Adj. Hougen.) Bonnevie og Eliassens geometri læst og diverse gange repeteret. Johannesens arithmetik: Negative tal til potenser. Trigonometri til skjævinklede triangler. Logarithmer.

2den kl. (Vikar: Vogt.) Analytisk geometri til parabel. Stereometri det hele pensum. Trigonometri til smaa buer. opgaver.

3die kl. (Vikar: Vogt.) Læst ud analytisk geometri og stereometri. Arithmetiken efter Ole Johannesens lærebog for gymnasiet med fornødent tillæg efter O. J. Broch, væsentlig kjædebrøk. Af funktionslæren læst det til artium fastsatte pensum. Opgaver.

Latingymnasiet

1ste kl. (Adj. Hougen.) Arithmetik og trigonometri som 1ste realg.

2den kl. (Vikar: Vogt.) Stereometri og trigonometri som 2den realg. Opgaver ligesaa.

3die kl. (Vikar: Vogt.) Arithmetik efter Ole Johannesens lærebog for gymnasiet (undt. ubestemte ligninger). Læst ud stereometrien. Repeteret det hele mathematiske pensum. Opgaver.

Naturkundskab.

Middelskolen.

I a. Som I b.

I b. (Adj. Hougen.) Sørensens naturhistorie fra pattedyr til fiske læst og repeteret. Gennemgaaet det vigtigste af planters ydre bygning uden speciel lærebog; forevist og beskrevet flere af de simpleste planteformer. Herbariet paabegyndt med ca. 25 arter. Exkursioner.

II a. (Adj. Hougen.) Sørensens naturhistorie fra krybdyr til bløddyr, leddyr iberegnet, læst og repeteret. Sørensens botanik fra blomsterplante med frugtknude til enfrøbladede. 7 naturlige familier nøiagtig gennemgaaet. Linnées system. Herbariet fortsat. Exkursioner.

II b. Som for II a.

II c. (Overl. Hougen.) Botanik: Repeteret planternes ydre bygning. Gennemgaaet de fleste i Sørensens bog behandlede plantefamilier til enfrøbladede. Plantebestemmelser paa skolen og paa exkursioner. Zoologi: Fra krybdyr zoologien ud, læst og repeteret.

III a. (Adj. Hougen.) Botanik: Planternes indre bygning. Repeteret botaniken. Exkursioner. Repeteret zoologien. Fysik: Læst mekanik, lyd-, varme- og lyslæren.

III b. (Brun.) Sørensens naturhistorie repeteret. Sørensens botanik repeteret. Læst planternes indre bygning. Herbariet fuldført. Exkursioner. Henrichsens fysik: Ligevægt mellem legemets enkelte dele. Lydlæren.

IV a. (Overl. Hougen.) Læst ud fysiken. Gennemgaaet menneskelegemets bygning samt elementerne af sundhedslæren. Repetition.

IV b. Som i IV a.

Realgymnasiet.

1ste kl. (Overl. Hougen.) Fysik: Læst og repeteret mekanik, akustik og optik. Kemi: Metalloiderne læst og repeteret. Botanik: Planternes ydre og indre bygning. Plante-

bestemmelser paa ekskursioner og paa skolen. Af eksperimenter er i det væsentlige udført de samme, som findes anført i aarsberetningen for 1889—90, afsnit VII. Benyttet de samme lærebøger som i de nærmest foregaaende aar.

2den kl. (Overl. Hougen.) Fysik: Læst og repeteret varmelæren; desuden læst magnetisme og elektricitet. Kemi: Metallerne læst og repeteret. Gjennemgaaet de vigtigste mineraler og bergarter. Botanik: Plantebestemmelser paa ekskursioner og paa skolen; gennemgaaet planternes indre og ydre bygning; læst af familierne fra enfrøbladede og ud. Zoologi: Repeteret middelskolens pensum; læst om menneskelegemets bygning efter Sverdrups lærebog. Af eksperimenter er udført væsentlig de samme, som findes anførte i aarsberetningen for 1889—90, afsnit VII. Benyttet samme lærebøger som før.

3die kl. (Overl. Hougen.) Læst den sidste del af elektricitetslæren; repeteret det hele artiumspensum.

Skrivning.

Middelskolen.

- I a. (Tønseth.) Hareide og Ringdals skriveøvelser.
- I b. Som i I a.
- II a. (Tønseth.) Hareide og Ringdals skriveøvelser.
- II b. Som i II a.
- II c. Som i II a.

Tegning.

Middelskolen.

I a og b. Tegning af cirkelen med inddelinger; rosetter og bladformer, indskrevne i cirkel og kvadrat efter Petersens tegneapparat no. 1—12. Udførelse i blyant.

II a, b og c. Fortsættelse af foregaaende aars øvelser efter Petersens tegneapparat fra no. 13 og udover, enkelundervisning, saa langt eleverne kunde række. Udførelse i blyant.

III a og b. Klodstegning i overensstemmelse med planen.

IV a og b. Klodstegning; fortsættelse i overensstemmelse med planen.

Realgymnasiet.

Iste kl. Sammen med 2den klasse. Vexelvis hverandet aar projektionstegning og hvertandet aar frihaandstegning. Ornamenttegning med farvelægning samt klodstegning.

3die kl. Projektionstegning efter Holst og Johansens „Kortfattet kursus i projektionstegning for realgymnasiet“; fra opgave 39 og bogen ud tilligemed en række udfyldende opgaver, hvoriblandt de tidligere givne artiumsopgaver.

Gymnastik.

A. *Gutterne* har været delt i 5 partier:

1ste parti	Gymnasiernes samtlige klasser	—	gjen.snitl. 49 elever
2det „	Middelskolens klasser IV (a og b)	—	25 „
3die „	— „ — III (a og b)	—	35 „
4de „	— „ — II (a, b og c)	—	35 „
5te „	— „ — I (a og b)	—	29 „

I ovennævnte elevantal fragaar:

Af 1ste parti: 3 helt fritagne af lægen: astma, brok, epilepsi. 3 helt fritagne af rektor, da de kun har læst enkelte fag.

Af 2det parti: 2 helt fritagne af lægen: brok, svaghed efter blindtarmbetændelse.

Af 3die parti: 2 helt fritagne af lægen: medfødt legemsfeil, mavekatarh.

Af 4de parti: 1 helt fritagen af lægen: St. veitsdands.

Af 5te parti: 5 helt fritagne af lægen: lyskebrok, blodmangel og hovedpine, armbrud for 3 aar siden, blodmangel og bronchit, frost i fødderne.

1ste, 3die, 4de og 5te parti har hver havt 3 timer pr. uge, 2det parti 4 timer.

Bentzens tabeller har været benyttet ved alle partier i lighed med forrige skoleaar. Skydning har heller ikke iaar kunnet udføres paa grund af manglende skydebane i byens nærhed.

1ste parti har havt øvelse i floretfægtning som regel 1 time om ugen. 2det parti har faaet lidt øvelse i bajonETFægtning. Saavel med dette parti som med 3die er de enkelte haandgreb og lidt forberedende skydeøvelser gennemgaaet.

Alle partier havde badning udover høsten, saalænge veirforholdene tillod. Naar veirforholdene og omstændighederne forøvrigt har tilladt, har øvelserne med samtlige partier været drevne ude i det frie, væsentlig med sprang; friere lege, stavsprang, boldslagning m. m.

B. Af *Pigerne* har kun eleverne i 1ste, 2den og 3die middelklasse ligesom ifjor havt gymnastik. Disse har været delt i 3 partier:

1ste parti	middelskolens klasse III (a og b)	gjen.snitl.	25	elever
2det „	— „ —	II (a, b og c)	— 26	„
3die „	— „ —	I (a og b)	— 30	„

I ovennævnte elevantal fragaar:

Af 1ste parti: 10 helt fritagne af lægen: hovedpine og blegsot samt smerter i underlivet.

Af 2det parti: 7 helt fritagne af lægen: hovedpine og blegsot, 1 mavekatarh.

Af 3die parti: 4 helt fritagne af lægen: maveblødning, betændelse i ryghvirvlerne, kardialgi, blodmangel og hovedpine.

Hvert parti har havt 2 timer pr. uge.

Minnesbokens tabeller noget tillempet efter Bentzens har været benyttet. Øvelserne har været drevne ude i skolegaarden, naar veir og omstændigheder har tilladt. Boldslagning har herunder været øvet.

Sløid.

Sløidundervisning har været meddelt i de 3 første middel-

skoleklasser, fordelt i 6 partier med saadant elevantal: I a 16, I b 13, II a 13, II b 17, III a 18 og III b 17 elever, tils. 84. Af disse er i aarets løb 9 elever udmeldt, 3 fritagne paa grund af sygdom og 6 udskrevne af skolen. Da spørgsmaalet om eget sløidløkkale for skolen endnu staar uafgjort, er ogsaa for iaar truffet overenskomst med folkeskolen om anvendelse af dennes sløidløkkale i Gyldenlv.gd. 70. Undervisningen har været henlagt til 2 sammenhængende timer om eftermiddagen. Undervisningen er foregaaet efter „Modelrække for barneskolen“ i tilslutning til Kjenneruds sløidtegninger. I kl. I, der allerede har havt sløid før i folkeskolens 5te kl. er gennemgaaet: Af 4de trin (rundhøvling): baltræ; hele 5te trin (krumsagning) og af 6te trin (spigring): blomsterskammel og kasse. Dertil for de raskeste elever tilsvarende mellemarbejde paa de respektive trin. I kl. II og III, der befinder sig paa samme trin, er gennemgaaet: Af 6te trin (spigring): saltkar og rugekasse; af 8de trin (sammenfældning): spigerkasse. Dertil mellemarbejder for de raskere. Desuden er der i tiden fra 14de oktober til 28de marts med 1 time ugentlig fælles for III a b meddelt undervisning i arbejdstegning. Der er tegnet et udvalg af sløidmodeller i methodisk orden. Eleverne har som tidligere lagt for dagen en særdeles stor interesse for faget.

Som lærere har fungeret: I I a lærer Harald Lie, i I b lærer S. Mosby. i II a og b, III a og b lærer S. Svendsen.

Haandarbejde.

Kl. I. Strikning: Strømpe. Linsøm: Et par benklæder af let façon til eleven selv.

Kl. II. Strikning: Strømpe. Stopning, lapning og navning. Knaphul, snørehul og isyning af baand og knapper.

Kl. III. Strikning: En strømpe paa skolen og en hjemme. Et limed til eleven med knapning paa skulderen, klippet og syet. Atterstingene paa siderne er syede paa maskine.

Sang.

Forsøgt firstemmig sang, idet eleverne i III og IV i den faste time har lært sopran og alt, gymnasiet tenor og bas. Ved frivilligt fremmøde om eftermiddagen har samsang derpaa været forsøgt. En del af de faste sangtimer har været anvendte lidt teori, idet en flæthed af eleverne har anskaffet sig nodebøger, hvor de har opskrevet sin stemme og derunder faaet forklaring paa takter, pauser, tonearter osv. I kl. I og II er benyttet Moes salmesangbog; desuden de fleste enstemmige og nogle tostemmige sange i Koppangs sangbog indøvede.

VII. Afgangsexamina 1900.

Middelskolen.

Til middelskoleexamen efter den gamle ordning fremstillede sig 2 af skolens elever og 7 privatister, hvoraf 1 rejiceredes.

	Hovedkarakter
Elever:	
Vig, Sverre	Meget godt 2.32
Blumer, Elisabeth	Meget godt 2.07
Privatister:	
Andersen, Anders	Meget godt 1.75
Andresen, Georg	Godt 3.18
Kristensen, Johan Melanchton	Godt 2.86
Rosseland, Thomas	Meget godt 1.79
Strai, Anders	Meget godt 1.64
Usterud, Finn	Godt 2.62

Middelskoleexamen efter den nye ordning bestodes af 28 elever og 4 privatister, nemlig:

Elever:

Aanonsen, Adolf
 Benestad, Albert
 Endresen, Ludvig
 Endreson, Trygve
 Foss, Arthur
 Grøn, Fenger
 Gundersen, Emil
 Johnsen, Kristian
 Jørgensen, Rolf
 Langfeldt, Einar
 Mossin, Daniel
 Scheie, Abraham
 Stray, Georg
 Sæther, Harald
 Sørensen, Tellef
 Tønseth, Olaf
 Undsæt, Halvdan

Andersen, Marie
 Haanæs, Margit
 Hagemann, Hedvig
 Kirsebom, Auguste
 Knudsen, Inga
 Munch, Signe
 Paulsen, Ida
 Sommerfelt, Karen
 Stusvig, Klara
 Tobiassen, Sofie
 Tønnesen, Aagot

Privatister:

Andersen, Jakob
 Christensen, Johan

Olsen, Andrea
 Petersen, Louise

1 elev og 2 privatister rejiceredes.

Desuden underkastede Olav Egeland og Kristian Vogt sig tillægsprøve i latin med karaktererne: 1 og 3 for mundtlig; 1.5 og 1.5 for skriftlig.

Til medlemmer af censurkomiteen til bedømmelse af de skriftlige besvarelser ved aarets afgangsexamen for 7de kreds, bestaaende af Kristianssands, Lillesands, Mandals og Farsunds skoler var af undervisningsraadet beskikket efternævnte lærere:

I norsk stil: Overlærer Ullmann og cand. theol. Fladmark (Lillesand). Suppleant: kateket Bonde (Mandal).

I tysk stil: Skolebestyrer Scharffenberg (Lillesand) og adj. Eilifsen. Suppleant: adj. Munch.

I engelsk stil: Rektor Sommerfelt og skolebestyrer Salvesen (Farsund). Suppleant: adj. Grønvold.

I matematik skriftl.: Skolebestyrer Oftedal (Mandal) og klasselærer Brun. Suppleant: adj. Vesthassel (Farsund).

I skrivning: Klasselærer Tønseth og lærer ved folkeskolen i Kr.sand S. Olsen. Suppleant: lærer Refsnes (folkeskolen).

I tegning: Adj. Vesthassel (Farsund) og arkitekt Frølich. Suppleant: klasselærer Brun.

Komiteens formand var rektor Sommerfelt.

Fællescensur afholdtes torsdag den 14de juni.

Til censorer ved den mundtlige prøve beskikkedes:

I norsk: Adj. Heuch, kateket Bonde (Mandal), overlærer Sagen.

I tysk: Adj. Munch, skoleb. Salvesen (Farsund), adj. Eilifsen.

I engelsk: Overlærer Ullmann, adj. Grønvold.

I historie: Overlærer Gjessing, adj. Schönheyder, adj. Munch.

I geografi: Klasselærer Tønseth, adj. Schönheyder.

I naturfag: Adj. P. Hougen, seminarlærer Jansen.

I matematik: Skolebestyrer Ottedal (Mandal), overlærer Hougen.

I matematik: Klasselærer Brun, adj. Retz (Lillesand).

Ved tillægsprøve i latin: Examinator: overlærer Sagen, censor: adj. Schönheyder.

Ved tillægsprøve i fransk: Examinator: rektor Sommerfelt, censor: overlærer Gjessing.

Klassisk examen artium 1900.

44

Navne.															Hovedkarakter.	
	Norsk stil.	Lat. overs.	Math. skriftl.	Religion.	Norsk&oldn.	Latin.	Latin.	Græsk.	Græsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Mat. mundtl.	Ordenstal.		Antal fag.
Norem, Enok Johannes.	3	4	3	2	2	2	3	2	2	3	4	2	1	30	12	Meget godt
Ullmann, Aksel Vilhelm	3	3	3	1	2	2	3	3	3	3	3	3	2	34	13	Godt

Realartium 1900.

Navne.															Hovedkarakter.	
	Norsk stil.	Eng. stil.	Math. skriftl.	Fysik skriftl.	Religion.	Norsk&oldn.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Mat. mundtl.	Naturfag.	Tegning.	Ordenstal.		Antal fag.
Arneberg, Jan Haaversen	3	2	2	2	1	3	2	3	2	1	1	1	1	24	13	Meget godt
Hansen, Birger	4	4	2	3	1	2	2	2	1	1	1	2	2	27	13	Meget godt
Marstrander, Kristian	3	3	3	2	1	2	1	1	2	1	1	3	2	25	13	Meget godt
Møseid, Harald	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	13	Meget godt
Schou, Ole	3	3	4	4	2	2	2	3	2	1	2	3	6	37	13	Godt
Thorkilsen, Bernhard	4	3	4	3	2	2	2	3	4	1	3	1	1	33	13	Godt
Ullmann, Karen	3	3	4	4	1	1	1	3	2	1	2	2	2	29	13	Meget godt
Privatister:																
Hagemann, Fridtjov	4	4	4	3	3	2	2	3	3	2	2	2	1	35	13	Godt

1 elev og 1 privatist ved realartium bestod ikke den skriftlige prøve.

Kristianssands katedralskole.

[1899

Til censorer ved den mundtlige examen artium ved Kr.-sands katedralskole var beskikkede:

- I religion: Adjunkt Elligers (Arendal).
- I norsk & oldnorsk: Rektor Gjessing (Arendal).
- I latin og græsk: Rektor Sommerfelt.
- I historie: Adjunkt Kleven (Arendal) og adjunkt Munch.
- I fransk: Adjunkt Kleven og adjunkt Grønvold.
- I engelsk: Rektor Sommerfelt og adjunkt Kleven.
- I matematik: Adjunkt P. Hougen.
- I geografi: Adjunkt Munch.
- I naturfag: Overlærer Suleng (Arendal).

VIII. Samlingerne.

Den fysiske ssmling.

Damp-apparat.

Apparat til varmeudvikling ved gnidning.

Tantalusbæger.

Gjennemsnitts-orgelpibe.

Den zoologiske samling.

A. Hvirveldyr.

Pattedyr.

Canis Vulpes, Ræv, mørk varietet, fra Bykle.

Mustela martes, Skogmaar.

Cavia Cobaia, Marsvin.

Fugle.

Astur palumbarius, Hønehøg, ung.

Turdus viscivorus, Duetrost, gave fra skoleelev Eyvind

Platou.

Sitto europæa, nødvækken, gave fra skoleelev Eyvind Platou.

Picus leuconotus, hvidrygget Flagspette.

2 smaa tropiske fugle, gave fra mekanikus Sverre Sørensen.

Cinclus aqvaticus, fossekal, gave fra skoleelev Eyvind Platou.

Tetrao Tetrix, Aarhane, hvid.

Tetrao Tetrix, Aarhane, steril.

Vanellus cristatus, Vibe.

Gallinula Crex, Agerrixe, gave fra skoleelev Eyvind Platou.

Fulica atra, Sothøne.

Krybdyr.

Coluber lævis, sletsnog, gave fra skoleeleverne N. Nilsen og K. Faaland.

B. Leddyr.

Billesamlingen er voxet fra 917 til 1300 arter ved gave fra overlærer Ullmann.

Hummer, udstoppet, fra New Foundland, gave fra skoleelev Arthur Iversen.

Ixodes, Flot, gave fra skoleelev Eyvind Platou.

C. Orme.

Nereis pelagica.

D. Bløddyr.

Akera bullata, togjællet Snegle.

Pecten, kammusling fra Ostindien, gave fra Past. Brochmann.

Octopus vulgaris, den almindelige Ottefod.

H.

Sammenvoxede hundetvillinger, gave fra ingeniør Haug. Hvaløre, gave fra skoleelev Nils Eskeland.

Dunløs kanarifugl, gave fra skoleelev Marie Larsen.

Den botaniske samling.

Kongle fra Afrika, gave fra skoleelev Benjamin Stray.
Manilahamp i raa tilstand, gave fra grosserer Mathias Hansen.
Tang fra Vige, gave fra Finn Usterud.

Den mineralogiske samling.

Beryl i feltspat fra Island, gave fra skoleelev Harald Moseid.

Mineralprøver fra Landsværk feltspatbrud, gave fra Oberst Henriksen.

Kobberkis fra fladgruben, Evje, gave fra do.

Kobberkis og Magnetkis fra do., gave fra do.

Kobberglands fra Strømsheien, Sætersdalen, gave fra do.

Molybdænglands fra Kobbernuten, do., gave fra konsul Hans Johnsen.

Den ethnografiske og historiske samling.

Ryttersværd fra Topdal.

Flintegevær.

Flintepistol fra Moe, Vegaardsheien.

Hellebard fra do.

Tudekande fra do.

Jagthorn, gave fra skoleelev Ole Martin Olsen.

2 snusflasker (den ene sølvbeslagen) fra Vegusdal.

Knap fra do.

Sølvspiseske fra 1710, fra Hadeland.

2 udskaarne mangletræer fra do.

Udskaaren ølkande af træ fra do.

Serpentinskaal med udskjæringer.

Gammelt Stueuhr fra Vegusdal.

Udskaaret benskrin.

Dandsemesterviolin.

- Ulvehalsbaand fra Sætersdalen.
 Gammel koklave af jern.
 Kaarde, jordfunden i Mandalsdalen.
 Rund sten med jernlænke fra do.
 Smøramber fra Finslands sogn, gave fra kjøbm. Rasmussen.
 Melkedunk fra Greibstad, gave fra do.
 Smøræske fra Greibstad, gave fra do.
 Lefsekliefad fra Finsland, gave fra do.
 Gammelt skrin fra sætersdalen, gave fra do.
 En samling bælte- og skospænder m. m. fra sætersdalen,
 gave fra do.
 En samling af knapper til mandsdragter, gave fra do.
 Brudetrøie fra Øvrebø, gave fra do.
 Do. fra Mosbø, gave fra do.
 Do. fra Vennesland, gave fra do.
 Gammel dørhammer, gave fra do.
 Gammelt haandbroderi fra Hardanger, gave fra do.
 Lomme fra Hornnæs, gave fra do.
 Brudehue fra Søgne, gave fra do.
 Mandsvotter fra Sætersdalen, gave fra do.
 Haandebord fra do., gave fra do.
 2 Vævstene, gave fra do.
 Mandsdragt fra Congo, gave fra do.

Til myntsamlingen er foræret to tyske nikkemynter fra skoleelev Ole Martin Olsen.

For de modtagne gaver aflægges herved skolens for-
bindtligste tak.

Sommerfelt.

NB. Bibliothekets tilvæxt trykkes særskilt.

Læremidler.

- Duden, K. Vollständiges orthographisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Leipzig u. Wien 1900.
- Geelmuyden, J. Engelsk-norsk ordbog. 4de udg. ved H. Eitrem. 1—4 hefte. Kr.ania 1900.
- Heintz, A. Deutscher Sprachhort. Leipzig 1900.
- Salomonsens store illustrerede konversationsleksikon X—XI. Kj.havn 1899—1900.

Nyere sprog.

- Alnæs og Høst. Skriftlige øvelser i engelsk. Kr.ania 1898.
- Beyer, Fr. Ergänzungsheft zu Beyer—Passy: Elementarbuch des gesprochenen Französisch. Cöthen 1893.
- Bjørset, K. Tysk læsebog for m.skolens kl. II. Kr.ania 1900.
- Brekke, K. Lærebog i engelsk for begyndere. Kr.ania 1899.
- Brekke og Western. Udvalg af engelske forfattere til brug for gymnasiets første klasse. I. Tekst. Kr.ania 1900.
- Greve, J. Opgaver i tysk stil. 4de udg. Bergen 1900.
- Kristiansen, Otto. Nye tyske stiløvelser for middelskolen. Kr.ania 1900.
- Rambeau et Passy. Chrestomathie française. Paris 1897.
- Schmidt, F. Lehrbuch der englischen Sprache. Bielefeld u. Leipzig 1899.
- Tønnesen, S. Lærebog i norsk stil. Kr.ania 1893.

Religion.

- Jensen, G. Kristenlæren i kort fremstilling. Kr.ania.
- Westrun, G. Forklaring til Luthers lille katekisme. Kr.ania 1900.

Historie.

- Besant, W. The History of London. London 1894.
- Erslev, Kr. Oversigt over middelalderens historie. Kj.havn 1893.
- Gudmundsson. Privatboligen paa Island. Kj.havn 1889.

- Guizot, Fr. Louis XI. Mit Anmærk. v. Bandow. Bielef. u. Leipzig 1889.
- Høst, S. Lærebog i verdenshistorie for m.skolen. Kr.ania 1900.
- Kjær, A. Lærebog i historie. Kr.ania 1899.
- Michelet, J. Précis de l'histoire moderne I. Mit Anmerk. v. Lion. Bielefeld u. Leipzig 1891.
- Ræder, A. Historisk lærebog for m.skolen. Kr.ania 1899.
- Ullmann, V. Haandbog i verdenshistorien 1—13. hefte. Kr.ania.
- Weinhold, K. Altnordisches Leben. Berlin 1856.
- Voltaire. Le siècle de Louis XIV. I—IV. 2 expl. Paris 1870.
- Yonge, Charlotte. Kings of England. 3 expl. Leipzig 1897.

Geografi.

- Arstal, A. Den geografiske undervisning. Den alm. del. Kr.ania 1900.
- Stenberg. Skildringer fra England. Kjøbenhavn 1899.

Naturkundskab.

- Alfsen, M. Elementær stereometri. Kr.ania 1898.
- Bugge, M. Pattedyr. Kr.ania 1892.
- Böhm u. Opperl. Taschenbuch der mikroskopischen Technik. München 1900.
- Ellinger, H. Lærebog om lyset. Kjøbenhavn 1895.
- Gade, F. Mikroskopet. Kjøbenhavn.
- Hertwig, R. Lehrbuch der Zoologi. Jena 1900.
- Hopstock, H. Lærebog i menneskets anatomi, fysiologi og sundhedslære. Kr.ania 1900.
- Oels, W. Pflanzenphysiologische Versuche. Braunschweig 1893.
- Petersen og Dreyer. Vor klodes dyr. 1—20. hefte. Kjøbenhavn 1900.
- Sørensen, H. Lærebog i botanik for m.skolen. Kr.ania 1899.
- Thor, S. Middelskolens Zoologi. Kr.ania 1900.
- Verworn, M. Allgemeine Physiologi. Jena 1897.

Skolevidenskab.

- Tegner, E. Skoltal. Stockholm 1897.
 Haandbog i gymnastik. Udarbejdet af gymnastikkommissionen.
 Kjøbenhavn 1899.
- Törngren, L. M. Atlas til gymnastikreglementerne. Stock-
 holm 1879.
- Minnesbok.

Udenlandsk litteratur.

- Brüchner, Life in an English Boardinghouse.
 Choix de nouvelles modernes. Mit Anm. von Dr. Wychgram.
 III. Bielefeld u. Leipzig 1895.
- Collection of Tales and Sketches. I. Mit Anm. von Dr. Groth.
 Bielefeld u. Leipzig 1893.
- Daudet, A. Le petit chose. Bielefeld und Leipzig.
- Eckmann-Chatriañ. Histoire d'un Conserit. Mit Anm. v.
 Bandow. 2 expl. Bielefeld u. Leipzig 1895.
- Montesquien. Lettres Persanes. Mit Anm. B. u. L. 1889.
 — Considérations. Mit Anm. v. Mayer. B. u. L. 1890.
- Schiller, Fr. Wallenstein. Mit Erläuterungen von Dr. A. Funke.
 Paderborn 1899.
- Scribe, E. La famille Riquebourg. Bielefeld u. Leipzig 1880.

Tidsskrifter.

- For kirke og kultur. Udg. af Chr. Brun og Thv. Klavenes.
 Kr.ania 1899—1900.
- Lectures pour tous. Revue universelle illustrée. Paris 1900.
- Nyt tidsskrift for fysik og kemi. Kjøbenhavn 1898.
- The Strand Magazine. An illustrated monthly. Lond. 1899—1900.
- Upiversitets- og skoleannaler. Kr.ania 1896—1900.
- Vor ungdom. Udg. af Voss og Trier. Kjøbenhavn 1899—1900.
-

IX. Fortegnelse over de ved skolen brugte lærebøger.

I religion.

Bretteville-Jensen og Svensens bibellistorie.
 Vogts forkortede bibellistorie for middelskolen ved Bang.
 Luthers kathekisme,
 Sverdrups forklaring.
 Vogts kirkehistorie.
 Bangs kirkehistorie.

I norsk og oldnorsk.

Eriksen. Norske læsestykker for middelskolens øverste kl.
 Pauss og Lassens læsebog.
 Hofgaard. Norsk grammatik.
 Platou. Norsk grammatik.
 Aars. Retskrivningsregler.
 Broch og Seip. Kortfattet literaturhistorie.
 Eriksen. Literaturhistorie.
 Foss. Landsmaal.

Nygaard. Oldnorsk læsebog for begyndere.
 — Udvalg af den norrønne literatur.
 — Oldnorsk grammatik.

I tysk.

Knudsen og Kristiansen. Elementarbog.
 Voss. Deutsches Lesebuch.
 Johansen. Tysk grammatik,
 Kristiansen. Tyske stileøvelser.
 — Tyske stil- og taleøvelser.

I latin.

Voss. Udvalg af latinske forfattere.

Lowum. Latinske stiløvelser.
 Schreiner. Latinsk grammatik.
 Gjør og Johansen. Opgaver til latinske oversættelser.
 Henrichsen. Opgaver til oversættelse fra latin paa dansk.
 Andersen og Gjør. Latinske stileøvelser.
 Weisse. Romerske antikviteter.

I græsk.

Schou-Brun. Græsk grammatik.
 Christensen. Det græske statsliv i oldtiden.
 Secher. Græsk mythologi.
 Aars. Græsk litteraturhistorie.

I engelsk.

Brekke. Lærebog i engelsk for begyndere.
 — Stileøvelser.
 — Engelsk læsebog for middelskolen.
 Sommerfelt. Engelsk læsning for gymnasiet.
 — Nyeste engelske forfattere i udvalg.
 — Engelsk litteraturhistorie.
 Løkke. Engelsk grammatik.
 Knudsen og Løkke. Engelske stileøvelser.
 Western. Engelsk grammatik for middelskolen.
 Krogh. Engelske stileøvelser for realgymnasiet.
 Brynildsen. Engelske stileøvelser for realgymnasiet.

I fransk.

Knudsen og Wallem. Fransk læsebog, 1ste og 2den del.
 Knudsen. Fransk grammatik.

I historie.

Ræder. Historisk lærebog for middelskolen.
 — Lærebog i oldtidens historie.
 Erichsen. Norges, Sveriges og Danmarks historie.
 Schjøth og Wallem. Frankriges historie.
 Putzger. Historischer Schul-Atlas.

I geografi.

- Arstal. Geografi for middelskolen.
 Gundersen. Udtog af den politiske geografi.
 Johannesen. Mathematisk geografi.
 Henriksen. Lærebog i fysisk geografi.

I naturkundskab.

- Sørensen. Dyre- og planterigets naturhistorie.
 — Norsk flora.
 — Botanik.
 Henriksen. Lærebog i fysik.
 Schjøtz. Fysik.
 Hjortdahl. Kemi.
 Corneliussen. Mineralogi.
 Sverdrup. Det menneskelige legeme.

I regning og matematik.

- Johannesen. Praktisk regnebog.
 — Arithmetik.
 Eliassen. Geometri.
 — Arithmetik.
 Broch. Arithmetik.
 Bonnevie og Sørensen. Plangeometri.
 Guldberg. Stereometri.
 — Trigonometri.
 — Analytisk geometri.
 — Algebraisk analyse.

I skrivning.

- Hareide og Ringdal. Skrivebog.
-

X. Skolepenge. Skolebeneficier.

Skolepengene udgjør for begge gymnasiernes 3 klasser kr. 144 aarlig, for middelskolens kl. IV, III og II kr. 96, for I kr. 72.

For brødre gives saadan moderation, at den ældre (den som gaar i høieste klasse) betaler fuldt ud, den anden 3 fjerdedele, den tredje halvdelen af den for deres respektive klasser bestemte sum, medens 4de og følgende bliver gratister.

Hvis af flere samtidig skolesøgende brødre en er gratist, og denne er den ældste, erholder den anden og følgende moderation, som om han var fuldt betalende; hvis derimod en af de følgende er gratist, trækkes hans skolepengebeløb, beregnet efter klassens ordinære skolebetaling (uden moderation), fra det beløb, som samtlige brødres skolepenge med den regulære moderation udgjør; hvis ogsaa en tredje broder faar fri skolegang, beregnes dennes værdi derimod kun efter den modererede skolebetaling, som han skulde erlægge under forudsætning af, at alle var betalende elever. (Dept. rundsk. 4/9 89).

I det forløbne skoleaar har til fripladse været bevilget kr. 2,204.

Thues legats renter har været uddelte som flidsbelønning til 1 elev af 3die rg. med kr. 170 og til 2 elever af 2. l. r. g. med kr. 85 til hver.

Efter skolelovens § 58 skal skolepengene betales *for-skudsvis*.

Og reglementets § 39 lyder saaledes: „Er skolepengene for en elev ikke erlagte til bestemt tid, er rektor, naar han af kassereren derom underrettes, *forpligtet* til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.“

XI. Forskjellige bemærkninger.

Efter længere tids sygdom afgik *konrektor Lie* den 13de december f. A. ved døden.

I ham tabte baade skolen en dygtig og samvittighedsfuld lærer, lærerkredsen en kjær kollega og eleverne en for dem interesseret og af dem med agtelse og respekt omfattet lærer.

I sin undervisning udmærkede Lie sig ved energi, skarp-
hed og logisk stringens. Udrustet med mer end sædvanlige
anlæg for de matematiske fag havde han i disse erhvervet
sig meget solide kundskaber, hvilke han stadig udviklede.
Daglig var han i ledige stunder optaget med matematiske
studier og udregninger, og han har efterladt sig en haand-
skreven samling paa mange bind af opgaver med løsning.

Lie var en barnlig elskværdig personlighed. Han beva-
rede sindet lyst og ungdomsfriskt lige op i de hvide aars al-
der. I kredsen af venner og kolleger befandt han sig især vel;
da lyste hans ansigt af tilfredshed og glæde. I sammenhæng
med dette hans naturel stod ogsaa hans levende interesse for
kvartetsangen, vennekrede og det kammeratslige samlivs
sang. Gjennem en række af aar ledede han — i høi grad
musikalsk som han var — med liv og lyst en mandssangfor-
ening, det saakaldte „Lie's kor“, der ved flere sangerfester
med ære repræsenterede Kristianssand. Ved denne sin virk-
somhed indlagde han sig væsentlig fortjeneste af musiklivets
udvikling i vor by.

Konrektor Lie har overhovedet som lærer og menneske
indridset sig et smukt mindeblad i Kristianssands by's og skoles
historie. I sangens rige vil hans navn altid skinne blandt
høvdingernes.

Optagelsesprøve til middelskolens kl. I afholdtes i slutningen af juni. Fra folkeskolen i Kristianssand og paa Lund var anmeldt ialt 82, hvoraf 68 blev optagne. Som censorer fra folkeskolen var af skolestyret opnævnt: Lærer Hagtvedt og lærerinde frk. Jørgensen.

Til at ordne og forestaa prøven var af rektor beskikket klasselærer Tønseth.

Skolens undervisning indstilledes 9de juni, hvorpaa examen holdtes fra 11te til 30te juni; mandag d. 2den juli afholdtes censur og d. 3die foregik karakteroplæsning.

Efterat den nye skolelov var begyndt at gennemføres, sammenkaldte rektor i høsten 1897 de forældre, som havde børn i kl. II, forklarede dem om lovens bestemmelse (i § 10) angaaende den saakaldte indskrænkede fagkreds og opfordrede dem til at gjøre anmeldelse, forsaavidt de ønskede den omhandlede fritagelse for nogen af sine børn. Senere har rektor hvert aar efter sommerferien sendt rundt til forældrene et trykt cirkulære af lignende indhold og med samme opfordring.

I de første aar blev adgangen til fritagelse i henhold til lovens § 10 kun i forholdsvis ringe mon benyttet, men senere er antallet af anmodninger om denne fritagelse steget betydelig; for tiden er i kl. II 19 af 61, i kl. III 11 af 70 fritagne for matematik eller tysk. Eleverne med indskrænket pensum i matematik har, saavidt muligt, været samlede i den ene af klassens parallelafdelinger. De særtimer i matematik, som har maattet skaffes disse elever med indskrænket pensum, har det været forbundet med megen vanskelighed at indramme i den ordinære timetabel; for en del har man været nødt til at henlægge dem til eftermiddagen.

Da gaardspladsen er trang til langbold, blev boldslagning i vaartiden — naar veiret var gunstigt — drevet paa retranschementspladsen 2 timer i træk om eftermiddagen, idet 2 gymnastiktimer blev slaaede sammen.

Af skolelægens indberetning for aaret hidsættes følgende:

Ved skoleaarets begyndelse undersøgtes de 32 nye elever. Hos 16 elever, 9 gutter, 7 piger fandtes følgende sygelige tilstande; enkelte led af flere.

	Gutter.	Piger.	Til ammen.
Blodmangel med hovedpine, mavekatarh			3
Brok	2		2
Disposition til brok	1		1
Bronchit — disposition		1	1
Epilepsi	1		1
Hovedpine	1	2	3
Mindre god hørelse	2	1	3
Langsynthed	} ensidige synsanomalier ikke medr.	1	1
Nærsynthed*		2	5
Svagt syn		1	1
Scrofulose (adenoide vegetationer i svælget)		2	2
Kronisk lungesygd (helbredet pleurit)	2		2
Rygradsskjævhed		1	1
	12	14	26
Aarsagerne til <i>fritagelse</i> var følgende:			
Blodmangel, hovedpine, kardialgi		3	3
Brok og disposition til brok	3		3
Epilepsi	1		1
Kronisk lungesygd	1		1
	5	3	8

*) 2 gutter, 1 pige i gymnasiet og 3die middelkl.

Fritagelsen gjælder for alles vedkommende gymnastik, undtagen 1 pige, der var fri haandarbeide. Senere blev 1 gut fri sang. Opgaverne for *sundhedstilstanden* hos de nye elever er meget ufuldstændige; de indeholder lidet om aarsag til for-sømmelsen paa grund af sygdom. 3 piger blev midlertidig fritagne for enkelte fag (gymnastik, haandarbeide, sang) fra et par dage til et par uger paa grund af hovedpine og træthed.

Af *ældre elever* har skolelægen kun undersøgt dem, som ved formodning om sygelige tilstande sendes fra skolen til erklæring eller indhenten af attest for fritagelse i enkelte fag eller som skolelægen ved inspektion i timerne selv er blevet opmærksom paa. For at undersøge saadanne tvilsomme tilfælde har skolelægen holdt kontor paa skolen hveranden onsdag kl. 11—12; der har imidlertid ingen mødt frem.

De indkomne 37 *sygeattester* for ældre elever er gennem-gaaede. Efter skolelægens anmodning har alle disse elever mødt frem hos ham til undersøgelse, for at han nærmere kunde lære at kjende de almindeligst forekommende sygelige tilstande. *Fritagelsesaarsagerne* viste sig at være:

	Gutter	Piger	Tils.
Blodmangel med hovedpine, kardialgi, næseblødn.	2	18	20
Hovedpine		4	4
Mavekatarh med næseblødning	1		1
Asthma	1		1
Betændelse af ryghvirvlerne		1	1
Blindtarmbetændelse	1	1	2
Exsem paa hænderne	1		1
Frostsar paa benene	1		1
Rekonvalescens efter lungebetændelse	1		1
Kronisk bronchit	1		1
Skjævt tilhelet brud af armen	1		1
St. Veits dans	1		1
Aarebrok	1		1
Smerter i underlivet		1	1
	12	25	37

Fritagelse skyldes i overveiende grad (3 gutter, 22 piger, tilsammen 25) blodmangel, hovedpine, kardialgi, de tilstande, man specielt regner som skolesygdomme. Fritagelsen gjælder for alles vedkommende gymnastik, for 3 gutter kun midlertidig. 2 gutter, 4 piger, tilsammen 6, blev desuden fritagne ogsaa for tegning, sang, haandarbeide, sløid.

Hvad der her baade for de nye og ældre elevers vedkommende straks springer i øinene, er den mærkelige forskjel, som overalt findes mellem gutter og piger med hensyn til de paa skolen saa hyppigt forekommende tilstande, som man med mere eller mindre ret har lagt skolen til last, de specifikke *skolesygdomme*, blodmangel, træthed, hovedpine, daarlig ernæringstilstand, kardialgi, næseblødning, ryggradsskjævhed, i det hele formindsket modstandskraft. Blodmangel er i alle disse tilstande det væsentlige moment, hovedpine det hyppigste sympton.

For de nye elevers vedkommende kunde man være fristet til at tænke paa, at pigerne, som jo i den alder er svagere legemlig udviklet og har mindre modstandskraft, kan være blevne overanstrengte i folkeskolen — at nemlig 4 timers ophold paa skolen kunde være for anstrengende for piger i den alder, uvant som de er til stillesiddende liv under anspændt opmærksomhed, især da skoletiden selv i mørkeste vintertid begynder kl. 8 morgen, saa de maa være paa benene kl. 7 eller tidligere. Det er tvilsomt, om man uden risiko for helbreden kan forlange de samme præstationer af gutter og piger i den alder.

Men bedømmelsen er vanskelig, de mulige skadelige momenter virker saa umærkelig og gradvis, forholdene er altfor komplicerede til at man kan udtale sig med sikkerhed. Forholdene i hjemmet spiller en stor rolle: stellet, ernæringen, luftens beskaffenhed, beskæftigelse, bevægelse i frisk luft. Det er utvilsomt, at arvelig belastning, sygelige tilstande i slægten, tuberkulose, scrofulose, nervøsitet, nerve- og sindssygdom spiller en stor rolle med hensyn til børnenes sundhedstilstand og specielt blodmangel og formindsket modstandskraft; de svagere

piger vil ligge hurtigere og stærkere under. Ved denne skole synes det arvelige moment at have stor betydning.

Det maa heller ikke lades ud af betragtning, at det synes som om pigerne netop i den alder, de kommer ind paa middelskolen — 11 à 12 aars alderen — er i en almindelig, man kunde sige en fysiologisk svaghedsperiode, som de senere ialfald for manges vedkommende forvinder, en tilstand, som ikke har sin egentlige grund i skolelivet.

Samme betragtning gjælder ogsaa de ældre elever; gennemgaaende viser det sig, at de nævnte sygelige tilstande er af ældre datum, erhvervede før eller under de første skoleaar. Antallet af nye elever fra folkeskolen 1899 var jo meget lidet, 5 i I middel., 8 i II middel.; først i 1900 træder den nye skoleordning i fuld virksomhed; fra folkeskolen indkom da i kl. I 68 nye elever; man finder der den samme store sygelighed hos pigebørnene.

Karaktergivningingen er ordnet saaledes, at eleverne i kl. II—IV samt i gymnasiet ikke faar daglige karakterer indført i sine karakterbøger; derimod noterer læreren efter hver examination en karakter i klassens protokol, og efter disse daglige karakterer opføres ved maanedens slutning en gennemsnitskarakter for hvert fag, der indføres i karakterbogen, hvorpaa karakterbogen sendes hjem til forevisning. Ellers beror karakterbøgerne som regel paa skolen. Indtræffer der imidlertid i maanedens løb noget med en elev, som det ansees ønskeligt at meddele forældre eller foresatte, da bliver anmærkning derom indført i karakterbogen, som derpaa oversendes hjemmet til forevisning.

I kl. I bruges fremdeles daglige karakterer.

Paa følgende *vink og raad til hjemmene*, der er anbefalede af flere læger, henledes forældres og foresattes opmærksomhed:

1. Lad børnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynder tidlig, og børn trænger mindst 8 til 10 timers søvn.
 2. Sørg for, at børnene spiser godt om morgenen, og at de ligeledes faar solid niste med sig paa skolen. Deres hovedarbeide skal gjøres paa frokosten.
 3. Lad børnene efter middagen opholde sig i fri luft og tillad dem ikke at læse sine lektier før $1\frac{1}{2}$ til 2 timer efter maaltidet.
 4. Lad børnene indtage sine aftensmaaltider mindst én time, før de gaar tilsengs.
 5. Giv børnene en bestemt arbeidstid og paase, at denne benyttes ordentlig. Det vil da vise sig, at hjemmelæsningen i de lavere middelklasser som regel ikke vil kræve mere end 1 til $1\frac{1}{2}$ time, i de høiere middelklasser ikke mere end 2 til $2\frac{1}{2}$ time.
 6. Sørg for, at læsningen foregaar under god belysning.
 7. Tillad ingen lektielæsning efter kl. 8. Aftentimerne kan bedst bruges til sund morskabslæsning.
 8. Tillad ikke tobaksrøgning.
 9. Hold børnene til leg og fornuftig idræt.
-

XII. Generalextrakt af skolens regnskab for 1899—1900.

Indtægt.

1.	Beholdning fra f. a.	Kr. 11,638.30
2.	Renter	" 4,238.87
3.	Jordafgift	" 2,138.44
4.	Skolepenge	" 20,880.00
5.	Bidrag af kommunen	" 525.00
6.	Andre indtægter	" 26.36
7.	Tilskud af statskassen	" 16,902.00
		Kr. 56,348.97

Udgift.

1. Lønninger:		
a.	Kgl. ansatte lærere	Kr. 23,080.00
b.	Klasselærere og lærerinder	" 4,800.00
c.	Timelærere og vikarer	" 5,432.82
d.	Andre lønninger	" 843.57
		Kr. 34,156.39
2. Alderstillæg:		
a.	De kgl. ansatte lærere	Kr. 4,875.55
b.	Kl.lærerne og inspekticen	" 1,313.33
		" 6,188.88
3.	Pensioner	" 412.50
4.	Bibliotheket og samlingerne	" 1,125.99
5.	Legater, fripladse og moderation	" 3,329.69
6.	Trykning, avertissementer etc.	" 369.15
7.	Blandede og tilfældige udgifter	" 117.37
8.	Eftergivne skolepenge	" 17.00
9.	Restancer	" 3,666.00
	Beholdning kontant	" 6,966.00
		Kr. 56,348.97

Kristianssand i oktober 1900.

Sommerfelt.